

﴿ سورهتی (الذاریات) ﴾

ئەم سورهتە كەش و هەوايەكى تايبەت بە خۆی هەيه، باس لە چوار جوړ هیز دەكات .. كە هەموویان فەرمانبەرداری خۆی گەورەن هەرچەندە دەستەواژەكان زۆر روون نین، بەلام کاریگەرییان هەيه لەسەر دل و دەروون، چونكە ئاشكرايە ئەو شتانه گرنگی و نهیانی خۆیان هەيه، بۆیە خۆی گەورە سویندیان پێدەخوات:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَالذَّارِيَاتِ ذُرُورًا ﴿١﴾ فَأَلْحَمْتِ وَقْرًا ﴿٢﴾ فَأَلْحَرِيَّتِ يُسْرًا ﴿٣﴾ فَأَلْمَسْتِ أَمْرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تَعُدُّونَ لِمَآدِقُ ﴿٥﴾ وَإِنَّ إِلَيْنَ لَرْجِعُ ﴿٦﴾ ﴾

(ذاریات و حاملات و جاریات و مقسمات) لەو دەستەواژەو وشانە نین كە خەلكی ئەو سەر دەمە لە مەبەستەكەیان تیگەیشتن، بەلكو پێویستیان بە پرسیدار لییان و رونکردنەو دەبارەیان هەيه، هەر بۆیە کاریگەرییان هەبوو و هەيه لەسەر هەست و نەستەكان و مەبەست و سایە تايبەت بە خۆی هەيه، رەنگە مەبەستی خۆی گەورە هەر ئەو بیته كە كەش و هەوايەكى تايبەت بە سورهتەكە بپەخشیت.

سەیر لەو هەدايە هیشتا سویندەكانی سەرەتای سورهتەكە كۆتایی نەهاتوو، سویندیكى تر دیتە مەیدان ﴿ وَأَسْمَاءُ ذَاتُ الْحُبُكِ ﴾ ﴿٧﴾ ئەم سویندەیش بو باسی حالەتیكى ئەو خەلكەيه ﴿ إِنَّكَ لَنِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ﴾ ﴿٨﴾ ، واتە : قسەكانتان زۆر بی سەرو بەرەيه و هیچ بنەمايهكى نیه، هەمووی گومان و درۆو دەلهسەيه و هیچ

بنه مایه کی زانستی و دَلنیا که ره وهی نیه .. شایانی باسه دهستی یکردنی ئەم سوره ته بهم شیوهیه و رپره وه که ی به گشتی، مه بهستی کی روون و ناشکرای له پشته وهیه، ئەویش په یوه ست کردنی دلی مروّقه کانه به ئاسمانه وه، به خوای گه ره وه و به نهینی یه کانیه وه و ، رزگار کردنیه تی له له مپه رو گرفته کانی زهوی، رزگار کردنیه تی له هه موو کوّت و به ندیک که نایه لیّت مروّقه لیبپریت بوّ خوا، به ته اوه تی یه کلایی بیته وه، بوّ خزمه تی به نامه ی ئەو زاته، رابکات و هه لیبت به هه موو هه ست و نهستی وه بوّ دهسته بهر کردنی ره زامه ندی په ره وردگاری، بوّ پیاده کردنی ئەو فه رمانه ی ﴿ فَرُّوا إِلَى اللَّهِ ﴾ هه ره ها بوّ ئەه نجامدانی ئەو داخواییه ی که ئەو زاته له به نده کانی دهویت : ﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ ..

له راستیدا سه رگه رمی خه لکی بوّ په یداکردنی رزق و روّزی و شاره زایی که میان له دهستی قودره ت و نهینی یه کانی قه ده ری ئیلاهی، له کوّسپه زه ق و به ره به سته ئەه ستوره کانه له به رده م مروّقدا، قورئان به (جد) ی هه ولده دات که دلّه کان له و بواره دا به سستی به ئاسمانه وه، نه ک به زهوی و هوکاره کانیه وه:

﴿ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا تَعْدُونَ ﴾ .. ﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴾

هه ره ها له م سوره ته دا باسی سه خاوه ت و به خشنده یی ئیبراهیم ده کات که چوّن بوّ ژماره یه کی که م له میوانه کانی - که نه شی دهناسین و فریشته بوون - چوّن خیرا گوشتی سوره وه کراوی گویره که یه کی قه له وی بوّ ناماده کردن!! هه ره به گه یشتنیان و سلاوکردنیان میوانداری لی کردن!!

جا هه وڵدان بۆ رزگارکردنی دلان له کۆت و بهندی زهوی، له خه می رزق و رۆزی، وه بهستنی به سۆزه وه به ئاسمانه وه، تا رۆح بدات له شقهی بال و له وه مه و دایه دا بفرییت و چاو بپریته به خششه کانی پهروه دگاری بڵند و به دیهینه ری، وه لادانی ئه وه کۆسپ و له مپه رانه ی که نایه لآن له ئه ساره ت دهرچییت و به ره وه دهسته به رکردنی ره زامه ندی خوای گه وره به په له هه نگاو هه لگرییت، له راستیدا ئه وه بابته و دۆزانه ی که ئه م سورته به باسیان ده کات به زۆری له وه بابته ده وییت، هه ربۆیه ئابه و شیوه یه دهستی پیکردوه، وه به وه سه ره تایه ی که تا راده یه ک ناروونه، ئینجا سویند خواردن به ئاسمان و دووباره بوونه وه ی باسی ئاسمان شایانی سه رنج و تیپرامانه ..

بۆیه له وه سه ره تایه وه له پاداشتی دیندار و ته قواداران ده وییت، چه پکی ئایه تی پیروژ هانده ره بۆ چاو بپریته دهسته به رکردنی ره زامه ندی پهروه دگار و به ته ما بوونی پاداشتی نه برا وه ی ئه وه زاته، هه روه ها لیپران بۆ په رستنی به تایبه تی شه ونویژ، وه پارانه وه و داوای لیخۆشبوون له وه زاته له به ره به یانه کاندایه گه ل که می گرنگیدان به مال و سامان، وه خو رزگارکردن له فشاری و، خه مخۆری بۆ هه ژاران و نه داران و به خشینی پییان، جا لیپره وه سه رنجی ئیماندار راده کیشتی بۆ ئایه ته کانی خوای گه وره له زهوی و له خودی مروّقه کاندایه، وه به ستنه وه ی دل به ئاسمانه وه به تایبه ت له مه سه له ی رزق و رۆزیدا، نه که ته نها به زهوی و هۆکاره کانیه وه.

هه ربۆیه ئاماره به دروستکردنی ئاسمان و فراوانیه که ی ده کات له گه ل ئاماده کردنی زهوی و ئاسان به کاره یانی بۆ هه ر کاریک که مروّقه ده یه وییت، وه

دروستکردنی هه موشت به جووت، دوای ئهوانه هه مووی، هانمان دهدات بو هه لاتن و به پهله چون به دهم بانگه وازی خوای گه وره وه ..

له کووتاییشدا خوای گه وره ویست و ئیرادهی خوئی له دروستکردنی جنوکه و ئاده میزادا به روونی باس ده فهرمویت، که بریتی یه له خواپهرستی ..

ئهم شیوازهش له قورئاندا دارشتن و سازدانیکی بهرده وامه، ئاوازی هه مه جووری ههیه، به هه موویه وه ئه و سازدانه پیک دهینن، وه ئه و ئاراستهیه دروست دهکن ، ئاراسته کردنی دلئی مروؤق به ره و ئاسمان!!

ههروه ها ئامازهی خیراشی تیدایه به به سه رهاتی (ابراهیم و لوط و موسی) و قهومی (عاد و ثمود و نوح) .

له به سه رهاتی (ابراهیم) دا ئامازهیه که به به خشینی سامان دهکات، ههروه ها ئامازهیه که به ئاینده و مژده به به خشینی مندالیکی زانا و شارهزا، به بی ئه وهی ئه وان به ته مای ئاوا به هرهیه که بن.

ههروه ها له چیرۆک و به سه رهاتهکانی تریشدا ئامازه ههیه به وهی که به لاین و وادهی خوای گه وره هه ر دیتته دی، ئه و وادهیهی که له سه رهتای سوره ته که دا سویندی له سه ر خوار دبوو، له کووتاییشدا هوشیاری دهدات به موشریک و هاوه لگه ران گه ر باوه ر به م په یامه نه که ن، ئه مه ش دوای ئه وهی که نمایشیکی نه وه بیباوه رهکانی سه دهکانی رابردووی کرد که هه ر ده لئی رینوینی یه کترین کردووه که دژایه تی پیغه مبه ران و په یامه کانیان بکه ن و باوه ریان پینه که ن.

دیاره که چیرۆکهکانی ئهم سوره ته و به م شیوهیه - وابهستهیه به بابه ته سه رهکیه که وه ، ئه ویش هه و لدانه بو ئه وهی دلّه کان یه کلا ببنه وه بو خوا بو

خوایه رستی، وه رزگار بکرین له هه موو کووت و بهنده کان، تا په یوه ست بن به ئاسمانه وه، به ئیمان و دنیا ییه وه، ئینجا هه رچی ئه و کووسپ و له مپهرو ئاستهنگانه ی که نایه ن دلّه کان بال بگرنه وه و بفرن و ئازاد بن و به ره و ئه و ئاسو پیروزانه هه لفرن لا بخریت - ئه وکات مروؤ هه ست به کامه رانی و به ختیاری و ئاسوده یی دهکات ..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَالذَّارِيَاتُ ذُرَّوًا ﴿١﴾ فَالْحَمَلَاتُ وُقْرًا ﴿٢﴾ فَالْجَارِيَاتُ يُسْرًا ﴿٣﴾ فَالْمَقْسَمَاتُ أَمْرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿٥﴾ وَإِنَّ الَّذِينَ لَأُوْفِعٌ ﴿٦﴾ ﴾

(١) خوی گه وه سویند دهخوات به ره شه باو ئه و بایه ی که هه ورو هه لمی ئاو هه لده گریت و په خشی دهکاته وه به ئاسمانی دنیا دا ، هه روه ها ته پ و توژ به رپا دهکات و بلاوی دهکاته وه ، که ئه ویش پوولی هه یه له باران باریندا (شایه نی باسه که سویند خواردنی په روه ردگار بو سه رنج پراکیشانمانه بو دیارده و دروستکراوه کانی).

(٢) هه روه ها سویند به و هه ورانه ی که هه لگری باری قورس و گرانی له هه لمی ئاو ، که له چینه کانی سه ره وه دا چر دهنه وه و سه نگین دهن و دهبارین له و شوینانه دا که ویستی خوی گه وه ی له سه ره له شیوازی نمه باران و لیژمه باران و ته رزه و به فردا .

(٣) هه روه ها سویند به و هه ورانه ی که به ئاسماندا له شوینی که وه بو شوینیکی تر ده گو یزینه وه به دیمه نی جوان و شیوازی هه مه جوریان ئاسمان دهبازیینه وه

، یاخود سویند بهو کهشتیانهی که به ئاسانی به پروبارو دهریاو زهریاکاندا هاتو ، چۆ دهکهن .

(۴) سویند بهو فریشتانهش که کاروبار دابهش دهکهن (ههندیکیان گیانی ئیمانداران دهکییشن بهپوی خووش و مرژدهوه، ههندیکیان گیانی ناپوخت و بیباوهپان دهکییشن به تورپیی و ههپرهشهوه ، ههندیکی تریان کۆمهکی باوهرداران دهکهن، ههندیکیان تۆله له ناحهزان دهسینن ههندیکی تریان)

(۵) سویند بهوانه ههموی ، ههچیی بهلین و وادهیهکتان پیدراوه دهربارهیی قیامهت و لیپرسینهوهو بهههشت و دۆزهخ، درهنگ بی یان زوو ههر دیتته دی و ههموی راست و دروسته .

(۶) به راستی پۆژی قیامهت و لیپرسینهوه بهپۆهیه ، کهس لیی دهرباز نابیت . ئەم ئایهته کورت و خیرایانه، وه بهو دهستهواژانهی که - ئەندازهیهک - ههر وهکو وتمان ناروونی پیوه دیاره ، کاریگهرییهکی تایبهتی لهسهراخ و ههستی مروؤ دروست دهکات، سایهیهکی تایبهتی دهدا به سهريدا، دل دهبهستی به شتیکی گرنگهوه، بابهتیکه دهبی گوی بیستی بیت و گویی بو ههلهخت، دیاره ههر لهسهرهتای نازلبوونیهوه کهسانیک له واتای (ذاریات و حاملات و جاریات و مقسمات) یان پرسپوه:

دهگیپنهوه که پرسپار دهربارهیان له پیشهوا (علی عليه السلام) کراوه : دهربارهیان وتویهتی:

﴿وَالذَّارِيَاتُ ذُرُوءًا ﴿١﴾﴾ رهشهبايه .. ﴿فَالْحَمِلَاتُ وُقُرًا ﴿٢﴾﴾ ههوره .. ﴿فَالْجَارِيَاتُ يُسْرًا ﴿٣﴾﴾
 کهشتی یه .. ﴿فَالْمَقْسَدَاتُ أَمْرًا ﴿٤﴾﴾ فریشتهیه ..

له پیشهوا (عمریش رضی اللہ عنہ) پرسیار کراوه دهرباریان، ههروه کو پیشهوا (علی رضی اللہ عنہ) وه لآمی داوه ته وه ..

دیاره خوای گه وره سویندی خواردوه به با و ره شهبه که ته پ و تو زو هه لآ له و هه ورو شتی تر بلا و ده کاته وه، له و شتانه ی که مرو ف دهیزانی یان نایزانی، ههروه ها سویند خواردنیش به و هه و رانه ی که بریکی زور ئاویان پییه و خوای گه وره بو کوئی بویت ئاراسته یان ده کات، له گه ل سویند خواردن به و که شتیانه ی که به ئاسانی به سهر ئاودا ها وتوچو ده کهن به ویستی خوای گه وره، به هو ی ئه و تایبه تمه ندییانه ی که به ئاو و به که شتی ، به لکو هه موو گه ردوون دراوه تا ریگه بدات که شتی هکان به ئاسانی ها توچو بکن ..

پاشان سویند خواردن به و فریشتانه ی که کاروباریان دابهش کردوه، فه رمانه کانی خوای گه وره ئه نجام دهن، به ویستی ئه و زاته کاروباره کان دابهش ده کهن و هه موو شت یه کلایی ده کهنه وه له گه ردووندا ، له و شتانه دا که په یوه ندی به وانه وه هه یه ..

بیگومان ره شهبه و هه ورو که شتی و فریشته هه موویان له دروستکراوان و به دیهینراوانی خوای گه وره ن، کردونی به هوکاری نواندنی دهسته لاتی بی سنور و ره های خو ی، که شتی وا لی کردوه که به ئاسانی سه رئاو بکه ویت و ها توچوی له سهر بکات ..

پاشان سویند خواردن به فریشته کان که کاروبار دابهش ده کهن، یا خود کاروباریان به سهر دا دابهش کراوه ، فه رمانی خوای گه وره وه رده گرن “ به ویستی ئه و زاته دابهشی ده کهن و ئه نجامی دهن ..

بیگومان هه ورو با و کەشتی و فریشتە هەندیکن له دروستکراوانی خۆای گه وره ، کردونی به هۆکاری نمایش کردن و پهردهپۆشی بۆ دهسته لاتی خۆی، وه له و ریگه یه وه قودره تی خۆای گه وره له بونه و هرو له نیو بهنده کانیدا نومایان ده بیئت، کاتی ئه و زاته سویندیان پیده خوات ئه وه له بهر گرنگی و مه زنیانه، تا دلّه کان سه رنج بدهن و بیران ئی بکه نه وه و دهستی قودره تی خۆایی ببینن له دروستکردن و ئاراسته کردنیان، وه له و رۆله دا که ده ببینن بۆ ئه نجامدانی ئه وه ی که ئه و زاته ده یه ویئت .. دیاره باس کردنی شیان به م شیوازه دلان ئاراسته ده کات بۆ بیرکردنه وه له نه ینی و شاراره کانیان“ هه ر بۆیه به و شیوازه په یوه ستیان ده کات به به دیه ینه ری دروستکراوانه وه به جواترین شیوه .

پاشان له لایه کی تره وه پیده چی په یوه ست بیئت به باسی رزق و رۆزی یه وه ، که ئه م سوره ته ده یه ویئت دلّی مروّقه کان له کوّت و به ند رزگار بکات، له سه نگی نی خه م ره های بکات، چونکه با و هه ورو کەشتی په یوه ندییه کی ناشکرایان هه یه به هۆکاره کانی رزق و رۆزی یه وه .. به لام فریشته کان و دابهش کردنی کار و فه رمان به سه ریاندا ئه وه ده گه یه نیئت که یه کیک له کاره گرنگه کانیان ری کخستنی رزق و رۆزی یه ، ئیسته ئیتر روون ده بیته وه که په یوه ندییه ک هه یه له نیوان سه ره تای سوره ته که و ئه و بابه ته ی که سوره ته که له هه ندی شویندا گرنگی پیداه .

خۆای گه وره سویند به و چوار جوّره له دروستکراوانی ده خوات به وه ی که واده و به لّین و هه ره شه کانی خۆای گه وره هه مووی راسته، وه رۆژی قیامه تیش هه ر دیته دی، دیاره که خۆای گه وره به لّینی به خه لکی داوه له سه ر چاکه کانیان پاداشتیان ده داته وه، له سه ر گونا هه کانیشیان سزایان ده دا . گه ر ته و به نه که ن - ،

ئەو زاتە کاتی که له دنیا دا مۆلەتی داو، ئەو له و جیهان لیپرسینه و هیان
 فەرامۆش ناکات، چونکه بەلینەکه راست و دروسته و هەر دیتە دی.. ئەو هی که
 بپیری له سەر داو له بارهیه وه، وه له هه موو بواری کدا هەر ئەو حەق و
 حەقیقەتە، بەلینەکانیشی له هەر بواری کدا له کاتی له باری خۆیدا ئەنجام
 دەدریت..

خوای گەوره هەندی جار به پیوستی نه زانیوه سویند به زاتی خوئی بخت،
 به لکو سویندی به هندی له دروستکراوه کانی خواردوو تا به دل و به
 هوشیاریه وه سه رنجیان بدهین و بیران لی بکهینه وه، وه بیر له و دهسته لاتە
 شکۆمەنده بکهینه وه که ئەم هه موو دروستکراوانه ی به یاسا و ئەندازه ی
 ریکوپییک دروست کردوه، به بی گومان و دودلی ئەو زاتە له چله پۆپه ی
 راستگۆییدایه، وه لیپرسینه وه ش له خیر و شەر، له چاکسازی و گەنده لی هەر
 ئەنجام دەدات، چونکه سروشتی دروستکراوان ئەو ده گه یه نن که مروؤف و
 دروستکراوان به هه وانته و بی مه به ست و هه ره مه کی دروست نه کراون .. نا به و
 شیوه یه هه رچی دروستکراوانه به لگه ی حاشاهه لنه گرن له سەر ئەو هی که هیچ
 شتییک ریکه وتی کویرانه و بی مه به ست نیه .. هه رچی شته ده بیته به لگه له سەر
 ئەو هی که خوای گەوره به مه به ست و به تاییه تی سویند به دروستکراوانی
 ده خوات تا سه رنجمان رابکیشی، تا دلان ئاوپ بده نه وه، هه سته کان ببزوین،
 ئەمه ش ریبازیکه بو په روه رده، گفتوگو کردنه بو مروؤف به زمانی گه ردوون و
 بونه وەر، وه به شیوازیکه راسته وخو، تا تیفکریت و تیبگات..

دوهه م سویندیش نه مهیه :

﴿ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْمُبَرَكَ ﴿٧﴾ إِنَّكَ لَنَى قَوْلِ مَخْلُوفٍ ﴿٨﴾ يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ ﴿٩﴾ ﴾

(٧) سویند به ئاسمانی ریک و پیک و چنراو توکمه و رازاوه به ملیاره ها نه ستیره و هه ساره ی هه مه جور

(٨) ئه ی خوا نه ناسان ئیوه راو بوچونی هه له تان ههیه ، گوفتارتان بی سهرو بنه و دوره له راستی و حه قیقه ته وه .

(٩) بیگومان نه و کهسه ی سهری لی شیواوه و له بهرنامه ی یه که خواناسی لادراوه ، به هو ی گونا هو تاوان و دلپه قیه وه ، له باوه رهینان لا دهریت ...

دیاره خوی گه وره سویند ده خوات به ئاسمان - به نه ستیره و هه ساره کانی - که زور به جوانی و بتهوی و ریکوپیکی چنراون، وه کو زنجیره ی تیپه لکیش به ستراون به یه که وه له هه موو لایه که وه ..

ده کری مه به ست هه وره تیپه لکیش هه کان بیته ، یا خود حاله تیکی هه همیشه یی نه ستیره و هه ساره کان بیته له خولگه تیپه لکیش و ریکوپیکه کانیا ندا .

به ئی ! خوی گه وره سویند ده خوات به ئاسمانی هاوسه نگ و چنراو له سهر نه وه ی که نه وانه راو بوچوونی جیاوازیان ههیه ، گوتاریان ناجیگیره و بنه مای نیه ، دانه مه زراوه به رده وام له گورانکاریدایه ، نه مه ش حاله تیکی به رده وامه بو به تال و ناحه قی ، هه ندیک پابه ندی ده بن و هه ندیکی تر وازی لی دینن ، هه رگیز دامه زراوی و سازان و مه حکمه می به خو یه وه نابینئ ، ویل بوونی که هیه مه شخه ل و روناکی یه که له ریگوزهریدا به دی ناگریته ، به رده وام وه کو جولانه نه م به رو نه و بهر ده کات و له که ناری بنه مایه کی بته ودا له نگه ر ناگریته ، چونکه پیوه ریکی

وردی پی نیه، هندی جار لایه نگرانی به ده وریدا کۆده بنه وه ، به لام زور ناخایه نیئ ئاشبه تال و بلاوهی لی ده کهن و ناکوکی و دووبه ره کی سهر هه لده دات ..
 ئهم سهر گهردانی و ناکوکیه شیان به ته واوه تی روونه کاتی که به راورد ده کری له گهل ئاسمانیکی ری کوپیکی توکمه و چنراودا .

پاشان ئایه ته کان به رده و امن و باس له وه ده کهن که ئهو خه لکه ناحالی یه به رده وام له گومان و دوود لیدان ده رباره ی ئهو جیهان، پشت نابه ستن به حق و دلنیایی - که له م قورئانه دا ده ستیان ده که ویت - به رده وام راو بوچوونی جیاوازیان هه یه له سهر ئهم حه قیقه ته روون و ئاشکرایه .. ههر بویه له دیمه نیکی زیندوودا ، که به چاوی سهر ببینریت دیمه نیکی سه ختی ئهو رۆژه یان ده خاته بهر چاو :

﴿ قُلِ الْغُرُؤُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرٍو سَاهُونَ ﴿١١﴾ يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ ﴿١٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفَنُّونَ ﴿١٣﴾ ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾ ﴾

(١٠) دهک به کوشت چن درۆزن و بوختانچیه کان ...

(١١) ئه وانهی که له گومرایی و سهر گهردانی دا رۆچون و له تاریکی و زه لکاودا خویان راهیناوه و خویان سهر گهرم کردوه ...

(١٢) ئه وانهی به گالته و ته لفیسییه وه ده پرسن ، یان ده لیئ: باشه! رۆژی قیامهت که ی بهرپا ده بیئت ، که ی پیش دیت؟!

(١٣) ئه وانه کاتی که به خویان ده زانن له نیو ئاگردا گیریان خواردوه و سزا ده درین و ده برژینرین

(۱۴) له ویذا پییان دهوتریت: ده ئیتر ئەمه ئەو پوژەیه که باوه پرتان پیی نهبوو ، دهی بچیژن ئەو به لایه ی که به سەر خوتان هیئا ، ئەمه ئەو سزاو ئازاره یه که به گالته پیکردن و بیباوه پریه وه په له تان له هاتنی ده کرد .

دیاره وشه ی (الخرص) به واتای گومان و بوچوونی هه له دیت که هیچ بنه ماو پیوه ریگ نایگریته وه .. خوای گه ورهش نزای کوشتن و له ناوچوون له درۆزن و بوختانچیان ده کات .. به پراستی کاره ساتی، نزای خوای گه وره پریاره و ئەنجام دراوه، پاشان زیاتر روونی ده کاته وه ئەوانه بریتین له وانه ی خوایان سه رگه رمی پرۆپاگانده ی گومراکه ر کردوه، شوینی خه وو خه یال که وتوون و نایه نه وه هۆش و خه به ریان ناییته وه ..

دیاره که دهسته واژه قورئانیه که سایه یه کی تایبه تی ده دات به سه ریاندا، باسی خه لکه دنیا په رسته کان ده کات وه کو ئەوه ی که هه ستیان مردبیت و ئاگیان له ده وروبه ریان نه بیت، وه کو سه رخۆش و مه ست و چه ران!!

ئهمه ش له بهر ئەوه یه که ئەوانه نایانه ویت شوین به رنامه یه کی روون بکه ون، ئەو به رنامه یه ی که که سانی بیدار و هوشیار په یره ی ده که ن ، بۆیه ده پرسن، کوا، که ی روژی قیامه ت به ریا ده بیت؟!

پرسیاره که ش بو تیگه یشتن و شاره زابوون نیه - هه ندی نه فامی سه رده مه یش ده لین : کوا کی له ویوه هاتوته وه ؟ - ئەوان خوایان به گه وره و زانا ده زانن له و بواره دا و پروایان به پیشه اتنی نیه، هه ر بۆیه قورئان به وشه ی تایبه ت (ایان) که گوتاری ئەوانه و باس له گومانه کانیا ن ده کات! هه ر بۆیه خیرا و به په له دیمه نی به گیه اتنیا ن له و روژه دا باس ده فه رمویت کاتی که وه کو کازا ده سوتینرین تا

حهقیقهتیان دهریکه ویت، وه به ره خنهی توندو سهرزه نشته وه له و تهنگانه یه دا پییان دهوتریت: ده بچیژن تالای بی ئیمانی و ریسوایی .. ئەمه ئەو حاله یه که ئیوه په له تان بوو له پیشهاتنیدا ..

ئهو به گیرهاتنه خیرایه وه لامیکی له باره بو پرسیاره نادرسته که یان - وه بو بیرو باوهره چه وته که یان - ههروه ها ئەم توندوتیژی یه له دژیان به رانبهره له گهل بی باکی و بی به ندوباری و بی پرواییدا که درۆزن و خاوهن گومان و بی دینه کان دهیورویژن .. ههروه ها ئەنجامدانی نزا خواییه که یه له به گیرهاتن و به کوشت چوونیان له توندترین و ناسۆرتترین دیمه ندا .. که دیمه نی سوتاندنیانه وه کو کانزا تا حهقیقهتیان به ته واهتی دهریکه ویت .

* * *

له و لاشه وه، له و به ره وه دیمه نیکی تر ، بو دهسته یه کی تر، بو که سانیک که دلنیان و به دورن له گومان و دودلی، له خواترس و خواناس و دیندارن، بییدار و هوشیارن، خواجه رستن هه میشه ههست به که م و کوری ده که ن و داوای لیبوردن له پهروه دگاریان ده که ن، ژیانی دنیا به مهستی و سه رگهردانی و بی به ندوباوی به سه ر نابه ن :

﴿ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ رَبُّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ آلِ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٧﴾ وَإِلَّا لَشَرَّاهُمْ يَسْتَفْرِوْنَ ﴿١٨﴾ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْحَرُورِ ﴿١٩﴾ ﴾

(١٥) له و لاشه وه دهسته ی پارێزکاران و خواناسان له نیو باخ و له پال تا فگه و کانیاهه کانی به هه شتدا ، له سهیرانی هه میشه ییدا ژیانی پر له شادی و کامه رانی ده به نه سه ر....

(١٦) بههرمهندن لهو شتانهی که پهروهردگاریان بوی ئاماده کردون و بهرپزهوه پییان دهبهخشیت ، ئەوانیش به سوپاس و پیزانینی بی وینهوه وهری دهگرن و سوپاسی بی پایانی پهروهردگاری ئازیزیانی لهسهر دهکهن ، ئەمەش له پاداشتی ئەوهی که ئەوان کاتی خوئی له دنیا دا چاکه کارو چاکه خواز بوون ...

(١٧) ئەو بهرپزانه له شهوگاردا کهم دهخوتن ، یاخود کهم شهو ههبوو که تییدا ههلهسن و به سۆزهوه شهو نویژو خوا په رستی نهکهن .

(١٨) له بهره بهیانه کانیشتا داوای لیخوشبونیان له پهروهردگاریان دهکرد تا لییان خویش بییت چونکه له ناخهوه ههستیان دهکرد که وهک پیویست پهروهردگاری خویمان نه په رستوهو حهقی به ندایه تیان به تهواوهتی ئەنجام نه داوه!!

(١٩) ئەوانه کاتی خوئی له مال و سامانیشتیان بهشیان بو ههژارو نه داران تهرخان دهکرد ، زیاتر له زهکاتیان دهبهخشی (چونکه دلنیا بوون که ههر ئەوهیان بو دەمینیتتهوه) .

ئهم دهستهیه دهستهی تهقواداران و پاریزکارانه، دهستهی بیدارو ههستیارهکانه، چونکه دلنیا که خوای گهوره چاودیریانه بویه چاودییری خویمان دهکهن، ئا ئەوانه له نیو باخهکانی بهههشت و سهراوهکانی ئاوی رازاوه دا که له شیوازی تاڤگه و کانی دلرفیندا بویمان ئامادهکراوه - ژیانی پر له شادی و کامهرانی دهپه نه سهر - ئەوان له لایه ن پهروهردگاریانهوه بههرمه نند کراون له و نازو نیعمهت و بهخششانه، له پاداشتی دهستپیشکهری یه چاکهکانیان له ژیانی دنیا دا، له پاداشتی ئەو خواپه رستی یه ی که دهیانکرد ههروهکو له دیداریدا بن، چونکه

د‌ل‌نیابوون که ئەو زاتە دەیان‌بینی‌ت! ئەوانە کاتی خۆی چاکەکار و چاکە‌خ‌واز بوون، چاکە‌کانیان بە‌وپه‌ری د‌لسۆزی و ملکه‌چی یه‌وه ئە‌نجام دە‌دا، زۆر هه‌ست ناسک و به‌شعور بوون، هه‌ربۆیه زۆربه‌ی شه‌و‌گاریان به‌ شه‌‌نوویژ ده‌برده‌ سه‌رو که‌م راده‌کشان، له‌ به‌ره‌به‌یانه‌کانیشدا دا‌وای لی‌خۆش‌بوونیان ده‌کرد چونکه هه‌ستیان به‌ که‌م و کورپی و که‌م ته‌رخه‌می ده‌کرد له‌ به‌ران‌به‌ر به‌خششه‌ بی‌ سنوره‌کانی په‌روه‌ردگاری میه‌ره‌بان.

(حسن البصری) له‌ ته‌فسیری ﴿ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَمُونَ ﴿٧﴾

ده‌لی‌ت : به‌دریژایی شه‌و“ شه‌‌نوویژیان ده‌کرد، به‌شیکی که‌م له‌ شه‌و ده‌خه‌وتن، دواتر چالاک ده‌بوون و دریژه‌یان به‌ شه‌و نو‌یژه‌که‌یان ده‌دا تا به‌ره‌به‌یان، ئە‌وکات دا‌وای لی‌بووردن و لی‌خۆش‌بوونیان له‌ په‌روه‌ردگاری میه‌ره‌بان ده‌کرد !!

(أحنف بن قیس) له‌ ته‌فسیری ئە‌و ئایه‌ته‌دا وتویه‌تی: من له‌و که‌سانه‌ نیم که‌ ئە‌و ئایه‌ته‌ باسیان ده‌کات، هه‌روه‌ها وتویه‌تی من کرده‌وه‌کانی خۆم به‌راورد کرد له‌گه‌ل کرده‌وه‌ی به‌هه‌شتیاندا، خه‌لکانی‌کم دی زۆر له‌ ئی‌مه‌وه‌ دوورن و کرده‌وه‌ی ئی‌مه‌ ناگاته‌ کرده‌وه‌ی ئە‌وان چونکه ئە‌وان زۆربه‌ی شه‌و‌گار بی‌دار بوون و که‌م راکشاون.. به‌لام کاتی که‌ به‌راوردم کرد له‌گه‌ل کرده‌وه‌ی دۆزه‌خیاندا - د‌لم خۆش بوو - چونکه که‌سانیکم ده‌بینی که‌ کاتی خۆی باوه‌ریان به‌ قورئان و پی‌غه‌مبه‌ران و زیندووبوونه‌وه‌ی د‌وای مردن نه‌بوو .. بۆیه من وا ده‌زانم که‌ چاکترینمان که‌سانیکن که‌ کرده‌وه‌ی چاکمان هه‌یه‌و، تی‌که‌ل له‌گه‌ل هه‌ندی گونا‌هو هه‌له‌دا - که‌ مژده‌ی لی‌خۆش‌بوون ده‌یگریته‌وه‌ له‌ روانگه‌ی ئە‌م ئایه‌ته‌وه که‌ ده‌فه‌رموی‌ت :

﴿ وَآخَرُونَ اعْرِفُوا بُدُئِهِمْ خَطَاؤَعْمَلًا وَآخِرَ سَيِّئَاتِهِمْ عَلَىٰ أَن يُتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾ (١١٢) التوبة

(عبدالرحمن) کوری (زید) یش ده لیت : کابرایه کی ته میمی له باو کمی پرسى :
 نهی باوکی (اسامه) سیفته و تایبه تمه ندى یه که هیه، خوی گه وره بو ی باس
 کردووین ، نابینم له نیوماندا هه بییت، ئه ویش بییداری و خواپه رستی یه له
 زوربه ی کاته کانی شه ودا، چونکه به پرستی ئیمه زور که می شه و هه لده ستین بو
 شه و نو یژ!

باو کم (خوی لی رازی بی) وتی : خوشبه ختی بو ئه و که سه ی که راده کشی کاتی
 که خه و زوری بو دینی و وه نه وس دایده گریت، وه پاریزکاری ده کات و
 سنوره کانی خوا نابهنی کاتی که بیداره ..

ئه مه حاله تی که شوینکه و توانی ها وه لان به ئاواتیه وه بوون، له وانه ی که پله
 تایبه ت بوون له پرووی ئیمان و دینداری و پروا بته و بییه وه، به لام خویان ده بیینی
 له و ئاسته دانه نین ، دیاره ئه و حاله ته که سانیک که هه لپژارده ی خوا وه ندى
 میهره بانن پیی هه ستاون و پییه لده ستن و وه به یارمه تی ئه و زاته توانیویانه
 مافی خوی بده نی و به و هیمه ته یان ده چنه ریزی چاکه خوازان :

﴿ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْحَرُورِ ﴾ (١١٩)

دیاره که ئه و که سه ی که هه ژاره و داوا ده کات بییه شی ناکهن، هه روه ها ئه و
 که سه ش که شه رمنه و داوا ناکات له یادی ناکهن، ئه وانه به شدانی ئه وانه یان
 کردوو به ئه رکی سه رشانیان، وه ئاره زوو مه ندانه به ئه نجامدانی ئه و ئه رکه
 پیروزه هه لده ستن ..

ئەمە ئاماژەییەکە بۆ چارەسەر کردنی کیشە و بابەتی رزق و رۆزی و مال و سامان، تا دل و دەروون لە کۆت و بەندی رەزیلی و دەست نوقاوی رزگاری ببی، وە بەر بەستەکانی بەردەمی لەو بارەییەوہ راملئ .. وەکو پێشەکییەک بۆ چوونە سەر باسی بڕگەیی دوھەمی سورەتەکە، لە کاتیکیدا کە نیشانەیی تەقواداران و وینەیی چاکە خوازانی خستە پوو ..

* * *

﴿ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢٠﴾ وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾ قُورَبِ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنطِقُونَ ﴿٢٣﴾ ﴾

(٢٠) خەلکینە سەرنج بەدن ، لەسەر زەوی و ناخی زەویدا بەلگەو نیشانەیی زۆر ھەییە (لەسەر دەستەلات و زانست و زانیاری و سیفاتە بەرزو بەنرخەکانی زاتی خوا لە جیھانی ئادەمیزادو ئازەل و بەلندەو گیاندارانی ناو ئاودا ، لە گیاو داری ھەمە چەشنەدا ، لە مارو میرو خشوک و دو پەل و چوار پەل و شەش پەل و بیست پەل و بی پەل و زیندەوہرانی سەر سوپھینەردا .. لە کانزای ھەمە جۆر ، ھەمویشی بە ریزەییەکی لەبار بۆ دابین کردنی پێداویستیەکانمان لە تەمەنە جیاوازەکاندا !!)...

(٢١) ھەروہا لە خودی خوشتاندا ، (لە شیوازی روخسارتاندا ، لە پویشتن و ھەلس و کەوتاندا لە قسە کردن و ئاخاوتننندا ، لە بیر کردنەوہو ھەست و نەستاندا ، لە دەزگاکانی دەرەوہو ناوہوتاندا .. لە .. لە ..) نایا ئەوہ نابینن سەرنج نادەن ، تینافکرن !!

(۲۲) دلنیاش بن که سه‌رچاوه‌ی رزق و پۆزیتان له ئاسماندایه ، (ئیمه لیڤه ، له بلندییه‌وه به‌شی هه‌ر یه‌کی‌کمان دیاری کردووه ، جاری وا هه‌یه هه‌وله‌کان ناکام ده‌بن ، په‌نجت به‌خه‌سار ده‌چیّت ، جاری واش هه‌یه‌دیته به‌ر ، جاری وا هه‌یه به‌بی چاوه‌ری و به‌ته‌ما بوون ده‌وله‌مهندو به‌هره‌مهند ده‌بیّت .) هه‌روه‌ها ئه‌و به‌لینانه‌ش که پیّتان دراوه لیڤه‌وه بریاری له‌سه‌ر دراوه ، (چ سه‌رکه‌وتن و پایه‌داری بیّت له دنیا‌دا ، یاخود به‌هه‌شتی به‌رین له قیامه‌تدا به‌نیسه‌بت ئیماندارانه‌وه ، هه‌روه‌ها شکستی و ریسوایی ناحه‌زان له دنیا‌داو توند کردنیان له دۆزه‌خ له‌و جیهان به‌نیسه‌بت بی دینه‌کانه‌وه ...)

(۲۳) سویند به‌په‌روه‌ردگارو به‌دییه‌نهری ئاسمان و زه‌وی ، ئه‌و به‌لین و وادانه هه‌ر هه‌مووی راست و دروستن ، هه‌روه‌کو ئیوه چۆن قسه‌ ده‌که‌ن و ئاخاوتن ده‌که‌ن!! (خوایه گیان داوای لیڤوردنت لی ده‌که‌ین .. باشه‌ زاتی شکۆمهن‌دی تو کی ناچاری کردی سویندی بو بخۆیت تا بپروت پی بکه‌ن!!) .

ئه‌و ئایه‌تانه سه‌رنج راکیشانه بو لای موعجیزه‌کانی خوای گه‌وره له‌سه‌ر زه‌وی و له‌خودی مرۆقه‌کاندا، وه‌رووکردنه ئاسمان و پرووکردنه خوایه له‌لایه‌ن ئیماندارانه‌وه بو رینمونی کردنی تا ئه‌وه‌ی بو‌ی بریار دراوه له رزق و رۆزی و خوشبه‌ختی به‌ئسانی به‌ده‌ستی بی‌نی .. کۆتایی ئایه‌ته‌کانیش به‌ سویندخواردنی خوای گه‌وره دیّت به‌سیفه‌تی ئه‌وه‌ی که ئه‌و زاته په‌روه‌ردگاری ئاسمانه‌کان و زه‌وی یه بو دلنیا‌یی کردن که ئه‌و په‌یامه‌ی بو‌یان ره‌وانه‌کراوه حه‌ق و راست و دروسته ..

له پاستیدا ئەم هه سارهیهی که ئیمه له سههری دهژین پيشانگایه کی زۆر گه وره و فراوانه و شتی زۆرو سه رسوپهینهههی دروستکراوانی خوای گه وره ی له سهه بهدی ده کریت، هه تا ئە مپروش زۆر کهم له نهینهی و شته سه رسوپهینههه کانی باسی لیوه کراوه، هه موو روژی به لکو هه موو ساتی شتی سههرو سهه ره و شتی تازه و نوئی په ی پی ده بریت، له هه مان کاتدا پيشانگایه کی تریش هه یه له خودی خو ماندا شاراو هه ..

دل و دهروونی مروقه ، نهینهی و شاراو هه کانی، که نهینهی ئەم بونه وه ره ی له خویدا هه شارداوه ، نه که ته نهها نهینهی ئەم زهوی یه !!

ئا بهو شیوازه کورته خوای گه وره ئاماژه دهکات بو ئەو دوو پيشانگایه و دهروازه ی هه ردووکیان والا دهکات بو ئەو که سانه ی که دهزگای بینای خویان به کار دینن و به قولی سهه رنج دهه دن، بو ئەو که سانه ی که به شوین دلنیا پیدا دهگه پین ، ئەوانه ی که دهیانه ویته له دنیا دا هه ست به خوشی بکه ن و چیژ له ته ماشا کردن و ووردبوونه وه ببه ن ، هه روه ها په ندو ئاموژگاری زیندوو وه ربگرن، وه سامانی که له به هاداری و زانستی راسته قینه وه ربگرن، که دلانی پی بلند ده بیته وه و ته مه نی پی دریز ده بیته ..

بیگومان دهقه قورئانیه کان به شیوازیکن که بو هه موو ناوه ندو ژینگه و بارودوخیک بگونجین، توانایان هه یه به شی هه موو کهس و هه موو ئاستیکی ژیری و تیگه یشتن بده ن، هه رکهس به راده ی تیگه یشتن و توانای.

بیگومان هه رکات مروقه ئاستی زانستی به رز بووه و بواری تیگه یشتنی فراوان بوو، زانیاری زۆر بوو، ئەزموونی به ربلا بوو، هه ندی شاره زایی په یدا کرد له

نهینی یهکانی گهردوون و نهینی یهکانی دهروون“ بهشی فراوان و زور دهبی له تیگهیشتنی قورئان و سهرمایه ی گهوره و، تویشووی همهچهشن دهبی.

چونکه قورئان کتیبیکه رهوانهکراوی بهدیهنه ری گهردوونه ، هه رگیز نهینی و ئامازه سهرسوپهینه رهکانی تهواو نابیت، دووباره کردنهوه و چهند باره دهورکردنهوهی کون نابیت و ئیماندار لیی بیزار نابیت، ههروهکو پیغه مبهه (ﷺ) وهریگرتووه و له نهینی یهکانی شاره زابوووه له ژیانی رۆژانهیدا پیادهی کردوووه و باسی له ئەزموونیکی زیندووی خوی پیشکەش کردوووه (ﷺ) ..

له راستیدا ئهوانه ی که بو یه کهم جار گوی بیستی قورئان بوون ، وه ئایه تهکانی خوای گهوره یان دهرباره ی - گهردوون - و زهوی و خوای بیستوووه، بهشی خوای سوودیان لی وهریگرتوووه و، سهرمایه یهکیان له زانست بهدهست هیناوه، بهراوهی تیگهیشتن و ئاستی زانستی و ئەزموونی خوای تیکه له به رادهی کردنهوه و گهشانهوهی دل و دهروونیان، ههروهها چین له دوا ی چین و نهوه له دوا ی نهوه بهشی خوای لی هه لگوزیوه بهراوهی زانست و زانیاری و ئەزموونیان.

ئیمهش لهم سهردهمه دا بهراوهی زانست و زانیاری و ئەزموونهکانی خویمان سوودی لی دهبینین، هه ر نهینی یه که لهم گهردوونه فراوانه دا پیی ده زانریت - زیاتر گهوره یی و گرنگی قورئان و زانست و زانیاری ره های ئه و زاته ی رهوانه ی کردوووه بو مان ده رده که ویت - .

بیگومان نهوهکانی داهاتوو زیاتر نهینی ئایه تهکانی خوای گهوره یان بو ده رده که ویت له سه ر زه مینی واقیع و له خودی خو شیاندا.

ئەوسا بەردەوام، ۋە تا كۆتايى دنيا ئەم دوو پېشانگا فراوانە خواكرده شتى تازە ۋە سەيرو سەمەرە نىشانى مرقەكان دەدەن.

سەرەتا ئەم زەوى يە، ئەم ھەسارە ئامادەكراۋە بۇ ژيان، ئامادەكراۋ بۇ پېشۋازى كردن ۋە لە ئامىزگرتنى ژيان بە ھەموو تايبەتمەندىيەكاندىيەكايە ۋە ، كە پىدەچى لەم گەردوونە فراوانەدا خۋاى گەورە ھەر ئەم زەوييەى بەم شىۋازە سازاندېئى، بە مەرجى پەرە لە ئەستېرە ۋە ھەسارەى گەپۆك، ئەۋەى تا ئىستا زانراۋە ئەۋەيە كە سەدان مليۋن گەلە ئەستېرە ھەيە ۋە ھەر گەلە ئەستېرەيەك _ پتر لە ملياريك ئەستېرە ۋە ھەسارەى لە خۆگرتوۋە، ھەسارەكان بە دەورى ئەستېرەكاندا لە چەرخ ۋە خولدان!! جا لەنيۋ ئەۋ ژمارە زۆرەى كە ھەژمار ناكريئت زەوى تايبەتمەندى خۋى ھەيە تا پېشۋازى لەم جۆرە ژيانە بكات ۋ لە ئامىزى بگريئت..

گەر تەنھا يەك تايبەتمەندى لە تايبەتمەندىيە بى شومارەكانى زەوى توشى نارېكى بېئى، ئەۋە ئەم جۆرە ژيانە ئەستەم دەبى لەسەرى .. گەر قەبارەى بچوكتر يان گەورەتر بوايە، ياخود دوور ۋ نزيكى لە خۆرەۋە دوورتر“ يان نزيكتر بوايە، گەر قەبارەى خۆر ياخود پلەى گەرميەكەى گۆپرانى بەسەردا بەاتايە .. گەر لەنگەرى زەوى گۆپرانى بەسەردا بىئت، يان سوپانەۋەى بەدەورى خۇيدا ، يان خىراتر بە دەورى خۇيدا بسوپايەتەۋە، يان خاوتر بىئت، ياخود قەبارەى مانگ كە بە دەورى زەويدا دەسوپيئەۋە جياۋاز بوايە لەۋى كە ھەيە ، يان دوور ۋ نزيكيەكەى ، گەر ريژەى ئاۋ ۋ وشكانى زياد ۋ كەم بكات .. ئەگەر .. ئەگەر .. بپۆ بۇ ھەزاران ئەگەر، وردبەرەۋە لەۋ شتانەى كە بە وردى دابىن كراۋن ۋ

ریکخراون، که هه ندیکی زانراوه و زۆریه ی نه زانراوه، که هه هه مووی به چاکی و تیرو ته وای ئاماده کراوه بو پیشوازی له م ژیانه و له م مروقه و له ئامیز گرتنی !!
باشه داخو هه موو ئه مانه به لگه و نیشانه نین له سه ر ئه وه ی که خوای گه وره پیشانگایه کی مه زنی به رپا کردوو؟

پاشان ئه م هه موو خوړاکه هه مه جوړو هه مه چه شنه ی که ئاماده کراوه بو زینده و ران و، ئه وانیه کی که له سه ری ده ژین، یان هه ر به هه واکهیدا مه له ده که ن، یان له نیو ئاو هه کانیدا ژیان ده به نه سه ر، یاخود له ئه شکه وت و کون و که له به ره کانیدا خو یان شار دو ته وه، یاخود له پیچ و په ناو ژیر خاکه کهیدا خو یان چه شار داوه .. دابین کردنی خوړاکی ئاماده، هه ندیکی تیکه ل و هه ندیکی ساده و زۆرو زه به نده به جوړه ها شیوه که هه رچی پیداو یستی زینده و هه رانه که له ژماره نایه ن دابین کردوو، که ئامار نا کرین و جوړی جیاوازی خو اردنه کانیان له ژماره نایه ن ..

له پراستیدا ئه م هه موو خوړاکه شار او هیه له نیو زه ویدا، یان له قه راغی دو ل و چه مه کانیدا، یان مه له ده کات له هه واکهیدا، یان بلا و بو ته وه به سه ر روکاریدا، یاخود ئه وه ی که به هو ی تیشکی خوړه وه به ره م دیت، یاخود به هو ی هو کاری تره وه که هه ندیکی زانراوه و هه ندیکی نه زانراوه، هه موویشی به شیوازیکی حساب بو کراو له لایه ن ئه و زاته وه که ئه م لانکه و باوه ش و کو شه ی ساز داوه بو ژیان، ئه م هه موو جوړه له دروست کراوانی که هه ژمار نا کرین - له قایروسیکه وه تا تیمساحیک ، له میکرو بییکه وه تا زه رافه یه ک ، بو سه رجه میان له جیهانی مروقه وه بو جیهانی ئازهل و بالنده و خشوک و ماسی و نه هه نگی نیو ده ریا و زه ریاکان .. تد هه رچی خوړاک و پیداو یستی یه بو ژیانیان بو ی ئاماده کردوون - !! .
زینده و هه ران به دیمه نی جیاوازیان " سه روشتیان رازاندو ته وه و بو هه ر لایه ده پروانی

، بۇ ھەر شوپۇننىڭ دەپۋى، لە دەشت و دەرو چىيا و دۆلەكان، دەريا و زەريا و
 گۆماوھەكان، دەرياچە و روبارو تاڭگەكان، شتى جياوازو ھەمە چەشن بەدى
 دەكەيت، باخ و باخات و بېستان و رەزەترى، كشتوكالى ھەمەجۆر، دارخورماي
 يەك پەل و دووپەل، ھەموو ديمەنەكان بەردەوام داھىنان و جوانكارى و گۆرپانى
 بەردەواميان پىۋە ديارە، زۇرجار مروۋق بەلايدا تىدەپەپەيت تۆۋەكان ديار نىن و
 لەژىر خاكدان بەلام دواي ماوھىەك دەردەكەون بە شىۋازىك، دواي ماوھىەكى تر
 ديمەنى تريان ھىە، بە سەوزى دەيانىنى، كاتى دروینەش زەرد ھەلدەگەپرین و
 ديمەنىكى تريان ھىە. دەكرى مروۋق ھەموو ئەم ديمەنانە بىنى و ھەنگاۋىكى
 نەنايىت - بەتايىبەت لەم سەردەمەدا لە شاشەى تى قى يەكانەوہ زۆر لەوانە زياتر
 بەدى دەكات - شايانى باسە ھەرچى زىندەوہران ھىە زەوييان ئاۋەدان
 كىرەتەوہ .. لە جىھانى روہك و ئازەل ، لە بالندەو ماسى، لە خشوك و مىروو،
 بەلكو لە ئادەمىزادى ھەمەجۆر، ھەر ھەموويان قورئان ئامازەى تايىبەتى
 بۆكرەوون بە دەقى تايىبەت .. ئەم زىندەوہرانەى كە ھىشتا كەس ژمارەى جۆرو
 رەگەزىان نازانى ، ئەوہ ھىچ كە ئەستەمە ژمارەى تاكەكانيان بزانىت،
 لەكاتىكدا ھەر جۆرىكىيان ئوممەت و گەلىكى تايىبەتن، ھەر تاكىكىيان شتىكى
 سەرنج راکىش و سەرسوپھىنەرە، ھەر ئازەلىك، ھەر بالندەيەك، ھەر خشوكىك،
 ھەر مىروويەك، ھەر كرمىك، ھەر روھكىك، بەلكو بالى ھەر مىروويەك، گەلاى ھەر
 گولىك، لاسكى ھەر گەلايەك، ھەر ھەمووى لە پىشانگاى سەرسوپھىنەرى
 خوايىدا خوى دەنويىنى كە شتە سەيرو سەمەرەكانى ھەرگىز تەواۋ نايىت و
 كۆتايى نايەت!!

جا ئەگەر مروؤف هەول بەدات، بە لکو سەرجه م مروؤفەکان هەول بەدن سەرنجی دروستکراوان بەدن و تیبینی خویان یاداشت بکەن دەربارە ی ئەو هی لەسەر زهویدا هیه له دروستکراوانی سەیر و سەمەرە ، وە باس له تایبەت مەندیان بکەن له هەموو رویەکەو، ئەو بەسەکان هەرگیز تەواو نابن .

قورئانیش هەر ئەو نەدی مەبەستە که دڵەکان رابچلەکی نی تا سەرنج بەدن و بیر بکەنەو، باس له وردەکاریەکان بکەن لەم پیشانگا گەرە و مەزەدا، بە درێژی ی گەشتەکیان لەسەر ئەم هەسارەیه هەول بەدن له سەرنج و تیبینی یەکانیان دەربارەیان چیژ بەرن!!

بەلام کەس چیژ لەم دروستکراو سەیر و سەمەرە نابات و بە تەواوی دەرکیان ناکات و - ئاستی ئیمانی پی بەرز نابیتەو - ئەوانە نەبیت که دڵ و دەروونیان ساپێژە لە ئیمان و یەقین و دنیایی چونکه دنیابوون له دەستی قودرەتی خوایی، دەبیتە هوی زیندوکردنەو هی دڵان ، دەبینی و تیدەگات، دیمەنەکانی سەرزەوی بە زمانی حال باسی خویان بو دڵە زیندوووەکان دەکەن ونهینی یەکانیان دەرکینن و ناماژە بو دەستی قودرەت دەکەن که بە شیوازیکی جوان و داهینانیکی نایاب هەموویانی هیناو تە سەر گۆرەپانی ژیان.

جا ئەگەر ئاوا بیرنەکەینەو ، هەموو دیمەن و دیاردەکان، هەموو دروستکراوان وشک و بیگیان دینە بەرچاو، هیچ قسە و گفتوگۆیەک بو دڵان ناکەن، کاردانەویان نابیت، چونکه زۆر دین و دەچن بە ناو ئەم پیشانگا خواییە کراو یەدا" بەلام چاوی خویان نوقاندوو و دلیان داخستوو، هەست ناکەن ئەمە پیشانگایەکی زیندوو، له زمانحالی تیناگەن، چونکه هەر له سەرەتاو

ئیمان و دلنیاپییهکی دامهزراویان نیه، وا ههست ناکه ن دهروبهز ژیانی تیدایه، هندیکیان لهوانیه له ریزی زاناکانیشتا بن، بهلام هه روالهت دهیینن .. حهقیقهتی شتهکان شاراوهیه له دلیان و ههستی پیناکه ن، چونکه دلان خویمان ناکه نه وه بۆ بیرکردنه وه له بونه وه به کلیلی ئیمان و نوری یه قین نه بیئت ده رکی شتهکان ناکه ن .. ناشکرایه که خوی گه وه راستی فهرمووه له و پیناسه یه ییدا.

پاشان له شتیکی سه رسوپهینه ری تر ده ویت و ده فهرمویت :

﴿ وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٦١﴾ ﴾ له هه موو شتیکی سه یرو سه مه ره تر له م سه رزه ویه دا ئەم مروقه یه که مه خابن بیر له ناخی خوئی ناکاته وه، بیر له نهینی یه شاراوهکانی که له ناخیدا خوئی حه شار داوه ناکاته وه، به تایبه تی کاتی که دلی خوئی له ئیمان ویل ده کات وله نیعمه تی یه قین خوئی بی به ش ده کات ..

به راستی مروقه له له ش و لاریدا پیکهاته یه کی سه رسوپهینه ره، له و روچ گیانه دا که جهسته ی هه لده سوپینی ته واو جیگه ی سه رنج و تیرامانه، له ولاشه وه نه فس و ده روون و ناخی که نهینی زوری تیدایه شایسته ی بیر لی کردنه وه یه چونکه کاریگه ری ناشکرا و بهرچاوی هه یه له سه ره جهسته و هه لسوکه وتی ..

به راستی ئەم مروقه هه رچی نهینی گه ردونه له خوئی گرتوو ه ..

وا ده زانی شتیکی بچوکه، به لام جیهانیکی گه وه ری له نهینی له خو گرتوو ه، هه رکات مروقه بیر له پیکهاتهکانی ده ره وه و ناوه وه ی خوئی ده کاته وه ری له نهینی سه رسامئاوه ره ده که ویت .. له پیکهاته ی ئەندام و کوئه ندامهکانی جهسته ییدا، له شیوازی دابه ش بوون و پیکهاتهکانیدا، له ئیش و کارو

چالاکیهکانیدا، بۆ نمونہ: کۆئەندامی ھەرس و سوودوەرگرتن لە خۆراک، کۆئەندامی ھەناسەدان و کارلیکی وزەبەخشین، سوپی خوین و دل و دەمارەکان، کۆئەندامی دەمارو چۆنیەتی بەرپۆوەبردنی کاروباری جەستە و چالاکى و ریکخستەکانى، ھەرۆھا ھاوئاھەنگى نیوانیان بەدەم یەکتەرۆھ بوونیانبە شیوازىکی زۆر وردو ریکوپیک، ھەموو ئەمانەش نھینى زۆرى تریان لەخۆ گرتووه، لە ھەموو ئەندامیک و لە ھەموو بەشیکیدا، بەلکو لە بچوکترین بەشى ئەندامیکدا ئەوئەندە موعجیزە ھەبە کە بیروھۆش سەرسام دەکات ..

نھینى رۆحیش با لەولاوہ بوەستى، توانا ئاشکراو پەنھانەکانى، چۆن لە شت تیدەگات و بە چ شیوازىک، چۆن زانیاریبەکان دەپاریزی و چۆن دیتەوہ یادی، ئەم ھەموو زانیارى و وینانە لە کویدا ھەلدەگریت و چۆنى ھەلدەگریت؟! ئەى ئەم ھەموو وینە و رووداوانە لە چ پاشخانەبە کدا چاپ دەکات و چۆن؟ کاتى بانگ دەگریت، چۆن تیدەگات و دیت، ئەمە ھەندى لە ئاسەوارە زانراوہکانیەتى، ئەوہى نەزانراوہ زۆر فراوان و زیاترە، ناو بەناو ئاسەوارى دەردەکەویت، کاتى کە ھەندى ئاماژەى لى بەدى دەگریت کە دەبیئە بەلگە لەسەر ئەوہى کە لە پشتى شتە دیارو ئاشکراکانەوہ نھینى زۆرو بى شومار ھەبە.

ھەرۆھا لە نھینى یەکانى تری ئەم مرقە چۆنیەتى زۆریوون و سەرھەلدانەوہى سیفاتە بۆماوہیبەکانیەتى ..

لە خانەبە کدا ھەرچى تاییبەتمەندى یەکانى رەگەزى مرقە ئاخراوہ، بەزۆرى سیفاتى دایک و باوکەکە و باوباپیرانى نزیکى لەخۆ گرتووه، باشە ئەم ھەموو ئەندام و کۆئەندام و سیفاتانە لەکوئى ئەم خانەبە کدا خۆى ھەشارداوہ، وەچۆن

میژوو یهک دووباره دهکاتهوه و بهشیوازی - دیجیتال - بهوردی دووباره
 دهکاتهوه، وه دهبیته هوئی سهر له نوئی دروستبوونهوهی ئەم مروّقه
 سهرسورھینهره؟!

له لایهکی ترهوه ههلوئیستهیهک له گهّل ئەو چرکهساته دا که کوپه له له دایکی جیا
 دهبیتهوه و ژیانیکی تر دهست پیدهکات و به زوری دهبی خوئی ههولبدات، دلئی
 دهبی بکهویته ئیش، سی یهکانی دهبی بکهونه کار، لهراستیدا ههلوئیستهیهک له
 بهرانبهر ئەو چرکهساته دا، وه له بهردهم ئەم جولیهه دا عهقل و هوّش سهرسام
 دهکات، مروّقه دهحه په سیئی و ئیمان ساریژ دهبیته و هیچ دلئی خوئی بو
 ناگریته و هیچ ههست و نهستی بئی ههلوئیسته نایته!!

ههروهها ئەو چرکهساتهش جیگای سهرنج و تیپرامانه که مندالی ساوا دهست
 دهکات به دهربرینی ههندی وشه و ههندی برگه، پاشان ههندی رسته و ههندی
 دهربرین..

مروّقه حهق وایه سهرسام بیته له بهرانبهر قسهکردنی خویدا جولهی زمان و
 ئاراستهکردنی قورگ - جولهی چه ناگه و دهم و لیو - بهراستی جیگهی
 سهرسورمانن، چونکه زور دووباره دهبیتهوه به چاکی سهرنجمان راناکیشی،
 بهلام ههركات گهر بوچرکهساتیکیش ههلوئیسته بکهین کاریگهری و کارکردی
 نوئی دهبیتهوه" بهراستی موعجیزه و سهراسیمهیه، سهراسیمهیهکی ئەوهنده
 سهیره که پیمان دهلی ئەم موعجیزهیه بهخوای گهوره نهبیته بهکس ناگریته!!

جا ههر بهشیک له ژیانیه ئەم دروستکراوه پیمان دهلیته : که من موعجیزهیهکم،
 سهراسیمه و سهرنجدانم تهواو نایته، ههر تاکیک لهم رهگهزه جیهانیکی تایبهته

به خوئی.. ئاوینهیه که له تویدا هه موو ئه م بونه وهره رهنگ ده داته وه به شیوازیکی تایبته که هه رگیز به دریزایی زه مان دووباره نابیتته وه، وه هاوشیوهی له نیو سه رجه م روؤقه کانداه له شیوازو روخساردا هه رگیز دووباره نابیتته وه، هه روهها له ئاستی هزرو تیگه یشتنیدا، له روچ وه هه ست وه نه ستیدا، له ههستی تایبتهی خوئی به رانه بهر بونه وهر که به شیوازیکی به بهرده می ئه مده تیده په ریته که هه رگیز دووباره نابیتته وه، هه روه کو چوئن نه خشی په نجه کان دووباره نابنه وه له سه ر زه ویدا، وه له هه موو سه رده مه کانداه!!

زوریکی له و شتانهی که له ره گهزی مروؤدا ههیه له بهر چاوه! هه موویشی ئامازهیه بو نهینی زورو شاراوه.

شته کان سهیرو سه مه ره کان ئه وهنده زورن، له کتیبیکی گه وردها باسیان ته واو نابیت، چونکه ئه وهی که پیی زانراوه هه ر به شیکی پیویستی به چهنده ها به رگ کتیبی گه وره ههیه، ئه وهشی که په نهان و شاراوهیه زور زیاتره له زانراوه کان، قورنانش ناماری ناکات و سنوری بو دانانیت، به لکو به و شیوازه دهیه ویت ئه م مؤزه خانهیه که والایه بو ده زگاکانی بینایی و تیگه یشتن دابچه کیئی، تا ئه م گه شتهی له سه ر ئه م هه سارهیه به سه رنجدان و تیبینی و لیكدانه وه به سه ر به ریته وه چیژیکی بلند و به رز وه ریگریته له ته ماشا کردنی ئه م دروستکراوه سهیرو سه مه رهیه، تا له خودی خوویه وه ده ست پیبگات و تیبگات و له خه وی غه فله ت و سه رگه رمی دنیا خوئی قوتار بکات.

به پراستی ئه و چرکه ساتانهی که مروؤ دهیباته سه ر له سه رنجدانی روخساری خه لکی و تایبه تمه ندی و جو له و داب و نه ریتی مروؤقه کانی وه ک خویدا، وه ختیکی

به نرخن، کاتی که به چاوی به ندایه تی و سیاحت و وردبوونه وه له مؤزه خانیه
ئه و زاته دا به سه ری ده بات که دروستکاری چاکی وهك ئه و هه ر نیه - به لکو
دروستکاریکی تر وجودی نیه -

جا داخو چه نده به خته وهر بیته ئه و که سه ی که ژیان به م سه رنجدان و روچه
زیندوه وه ده باته سه ر؟!

شایانی باسه که ئه و حالته سه رسورهینه رانه ته نها خاوه نی ئه و دلانه چیژی لی
ده بن که دل و دهرونیان ساریژه له ئیمان و دلنیایی، سه رنجی ده وروبه ر ده دن
له سه ر زهوی خوادا، دلنیان که هه رچی ده بینن ده ستکاری زاتیکی کاربه جی و
جوانکاره ، ئیتر شته کان به چاوی دل ده بینن، به دل بیری لی ده که نه وه، ئه وسا
دیمه نه کانی زه ویش وهك ئه وه ی گیانیان کرابی به به ردا دینه گوو رازو نهینی
یه کانی خویان ده رده خه ن، باسی ده ستی قودره ت و داهینه ر ده که ن، گه ر ئاوا
بیرنه که ینه وه، دیمه نه کان هه موو مردون و کلورن، هه یچ نالین بو دل، هه یچ جو ره
کاردانه وه یه کیان نابیت، زوریك له خه لکی به پیشانگای خوایی کراوه دا
تیده په رن به چاوی نوقاوو دلی داخراوه وه، هه ست به ژیان ناکه ن، له هه یچ
زمانیک تیناگه ن، چونکه له دلنیایی بی به شن، هه ست به ژیان ناکه ن له
ده وروبه ریاندا!

له وانیه که سانی زاناشیان تیدا هه لکه ویت ، به لام هه ر له ته نها له رواله تی
دنیا دا، به لام حه قیقه تی له دلنیان شاراو هیه، چونکه دل ناکریته وه به حه قیقه تی
ئیمان نه بیت، چونکه به نوری یه قین نه بیت راستی یه کان نابینرین، پاشان
شتیکی تری سه رسورهینه ر له سه ر زه ویدا به دی ده کریت:

لەپراستىدا - ئىمە راھاتوین لە دىتنى يەكديدا - لە حالیکدا دروستکراویکی مەزنى سەرسۈپھىنەرىن لەسەر ئەم زەوى يەدا، بەلام مەخابن نرخی خۆمان نازانین، ھەولنادەین نھىنى و شاراوەکانى خۆمان پەى پى بەرىن ، ئەویش بەھوى ئەووە کە دلمان بى بەش کردووە لە نوری ئیمان و نىعمەتى دلىيایى، بەپراستى مروۋ شتىكى سەرسۈپھىنەرە لەپرووی پىکھاتەکانى جەستەيەووە لە پوی نھىنى رۆح و ناخ و دل و دەروونیەووە، نھىنى يەکانى گەردوونى لەخو گرتووە .. خوۋى بە بچوک دەزانى بەلام نھىنى يەکانى جىھانى، لەخویدا ھەشار داوہ.

ھەركاتى مروۋ ھەلوپستە دەكات و بىر لە نھىنى يەکانى خوۋى دەكاتەووە، سەرسام دەبىت و سەرى سوپ دەمىنى .. ھەر لە دابەش کردنى پىکھاتەى ئەندامەکانىەووە، تا دەگاتە ئەرك و كارەکانيان، وە شىۋازى ئەنجامدانى ئەركەکانيان، ھەر لە چۆنىەتى كارى ھەرس و مژىنەووە، بۇ چۆنىەتى ھەناسەدان و سوتان، تا دەگاتە سوپى خوین و كارى دل، ھەرۋەھا پىکھاتەى كوئەندامى دەمار و رەگو ماسولكە و بەرپۆھبەردنى سەرجەم كارەکانى جەستە، جگە لە لوەكان و ئەو ماددانەى كە دەرى دەدن و پەيوەندىان بە گەشەى جەستە و چالاكى و رىكخستەنەكايەووە، لەلایەكى ترەووە ئەم ھەموو ھاوكارى و ھارىكارى يەى كە لە نىۋان سەرجەم دام و دەزگا و كوئەندامەکانى جەستەدا ھەيە بەوپەرى وردەكارى و رىكوپىكى شايستەى تىفكران و تىپرامانە ، ھەر بەشىك لەوانە كوئەلى نھىنى و شتى سەرسۈپھىنەرى لەخو گرتووە، گەر مروۋ سەرنجيان بدات و تىفكرىت لىيان، سەرسام دەبىت.

له لایه کی تره وه رۆحی هه مرۆقیك نهینی یه کی سه رسورهینه ره، زۆر له وزه ی کاره با له جیهانی ماده دا گرنگتره، چون ئه وه وزیه گه نه ما هه رچی ده زگا کاره باییه کان هه یه له کار ده که ون، ئه م رۆحه ش که قه فه زی جهسته ی به جی هیشت ، هه موو ده زگا کانی له کار ده که ون و ده ست به جی به ره وه هه لوه شان ده چن ..

باشه ئه م رۆحه چون له شته کانی ده ور به ر تیده گات، چون و له کویدا خوی حه شاردا وه، ئه م هه موو زانیاری یه چون دینه وه یادی، ئه م هه موو وینه یه ی له کویدا هه لگرتوه ؟ ئه ی نهینی خه و بینین چی یه ؟ - هه ندی خه وه کو حه قیه تیك وایه فه رامۆش نا کریت - چون روو ده دات له کاتی کدا تو له پر خه ی خه و دایت و چاوت نوقا وه و له په ل و پۆ که وتویت و هیچ ئاگات له ده ور به ر نیه . ئه ی چون دوا یی ده یگپریته وه، یان چون باسی رۆزگاری رابردوو ده گپریته وه به وردی، ئه مه هه ندی له و شتانه یه که ده رباره ی رۆح جیگه ی سه رنج و تیپرامان و بیرکردنه وه ن، ئه وه ی که شارا وه یه زۆر زیاتره له وه ی که تا ئیستا پیمان زانیوه، جار جار گه ر په یوه ندیمان به په روه ردگا ره وه به هیز بیته ده روزه ی هه ندی ئاسۆمان لیده کاته وه و زیاتر دلنیا ده بین که له پشتی ئه م شتانه وه که دیارن چه نده نهینی زه ق و بی شو مار خوی حه شار دا وه.

ئینجا بیینه سه ر باسی ئه م مرۆقه سه یرو سه مه ره یه ، چون په یدا ده بی و چون سیفاته بۆما وه بییه کانی سه ره له ده ده نه وه سه ره تا چون خانه یه ک هه رچی سیفات و تایبه تمه ندی مرۆقایه تی هه یه له خوی گرتوه ، چون سیفاتی دایک و باوک و باو و باپیرانی هه لگرتوه ، باشه ئه م هه موو سیفه ته بۆما وه بیانه له کوئی

خانهیه کدا که به چاو نابینری خوی حه شار داوه؟ چوون خوی ده توانی به وردی میژووی باو با پیران له سهر گوڤه پانی ژیان ریك بخت و سهر له نوی سهره لبداته وه، وه ئەم مروّقه سهر سوڤهینه ره به رده وام له سهر زه ویدا بمینیتته وه؟!

له راستیدا هه لویسته یه که له لای ئەو کوڤه له یه دا که له دایک ده بی و ژیانى نوی دهست پیده کات، جیگه ی سهرنج و تیڤرامانی قوله، کاتی که دل و سی یه کانی دهست به کار ده کهن، بو دریزه دان به ژیان!! ئەو چرکه ساته ناخی مروّقی باوه ردار دهه ژینى و ئیمانی ساڤیژ ده کات و ئەسرین له دیدهی ساڤیژ ده بیته!! ههروه ها هه لویسته یه که کاتی که مندالی ساوا دهست به وتنی پیته کان ده کات و فییری وشه و رسته ده بیته!!

به راستی قسه کردن خوی موعجیزه یه، جو له ی زمان و ئارسته کردنی گه روو، جو له ی لیو، داڤشتنی پیته کان و دروست کردنی وشه و رسته و دریزه دان به قسه کردن هه ره مووی موعجیزه یه..

به لام مه خابن به هووی راهاتنمانه وه له دیتنی ئەو دیارده یه زور بیری لی ناکه ینه وه، به لام هه ساتیک هه لویسته یه که بکه ین و بیری لی بکه ینه وه کاریگه ری خوی هه یه، به راستی موعجیزه یه موعجیزه یه کی سهر سامئاوهر، پیمان ده لیته: ئا ئەمه به خوا نه بی به کهس ناکریت!!

جا ئیتر بو هه ره به شیک له ژیانى ئەم مروّقه ده روانی، سهرنجی هه ره لایه نیکی ده دهیت موعجیزه و سهراسیمه یه که بو خوی و ئەو ئایه ته دینیتته وه یاد که ده فهرمویت :

﴿ وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴾ ﴿١١﴾ هەر تاکیک له دهستهی مروّقه کان جیهانیکه بوّخوی، ئاوینهیه که بوّ ویناکردنی بونه وهر له شیوازیکی تایبه تدا که دووباره نابیتته وه به دریزایی زه مان، وه وینهی دووباره نابیتته وه له شیوازو تایبه تمه ندی یه کانیدا، له عقل و تیگه یشتندا، له رۆح و ههسته کانیدا، له وینه و راو بوچوونی ده باره ی گهر دوون، له م مؤزه خانه سه رسوپرهینه ردا که به ملیونه ها ملیون کهس مه زنده ده کریت، چونکه هەر تاکیک وینهی دووباره نابیتته وه له شیوازو رواله تیدا، له تیگه یشتن و ژیریدا، له رۆح و ههسته کانیدا. ههروه کو چون نه خشیه ی په نجیه هیچ کهس دووباره نابیتته وه به دریزایی زه مان..

له راستیدا زور شت له تایبه تمه ندی و شته سه رسوپرهینه ره کانی مروّقه روون و ئاشکرایه و به چاو ده بینری، بینراوه کانی به لگه ن و ئاماره ده که ن بوّ جیهانیکی فراوان و شاراوه..

باسی ئه و شتانه ش له کتیبیک و چهند کتیبیکدا ناکریت، چونکه ئه وه ی که نادیاره زور زیاتره له و شتانه ی که دیار و زانراون، قورئان هه ژمارو سنورداری ناکات، به لکو ده یه ویت دل و ده روون به ژینی تا سه رنجی ئه م مؤزه خانه خوایی یه بدات به چاو یکی کراوه و دیدیکی هوشیارانه، تا گه شته که ی له سه ر ئه م هه ساره یه به وردی و هوشیاری به سه ر به ریت، ههروه هاحه ق وایه به رده وام سه رنجی دروستکراوانی سه رسوپرهینه ری ده ورو به ری بدات، که هه ندیکی له خودی خویدا خوی حه شارداوه، له کاتیکی خوی غافل کردوه و خوی سه رگه رم کردوه به شتی لاوه کیه وه.

بهراستی ئەو کاتانەى که مروّڤ سەرنج دەدات له روالەت و سیمما و هەلسوکەوت و داب و نەریتی خەلک بە چاویکی عابدانەو بە دلێکی پەر له ئیمان سەیری ئەو هەموو خەلکە دەکات که دروستکاری زاتیکن تەواو جوانکارو دروستکارە، له ناخووە هەست بە ئاسودەیی و خووشی دەکات و چیژی لی دەبینی ئاستی ئیمانی پی بەرزو بلند دەبیتهوه.

لهراستیدا قورئان بەم ئاماژانەى بیروباوەرو بوچوونی مروّڤ نووی دەکاتەوه گیانیکی نووی پی دەبەخشى، چیژیکی بی وینه لهژیان و واتاکانی ژیان دەبات له دنیا، جگه له دەستەبەر کردنی بەهەشت لهسایەى میهری خوادا..

بهلی بهو شیوازه بلنده قورئان دەیهویت خەلکی بیربکاتەوه، هەر ئیمانیش دەتوانی ئەو تویشوو به دل ببهخشى، به تیفکران له قورئان و ئاماژەکانی چیژ بات، له کاتیکیا هیشتا ئەم له دنیا و له جیهانی خاک و قوردايه !!

ئەمەى باس کرا لهسەر پیشانگای سەرزەوی بوو ، دواتر سەرنجدان له خودی مروّڤ خووی، ئینجا ئاماژە بو پیشانگای بەرزو بلندی شاراوە که لهوی رزق و رۆزی و پیشهات و رووداوەکان ریکدەخریت، یاخود ریکخراون:

﴿ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا تُوعَدُونَ ﴾ (٢٢)

بهراستی سەرنج راکیشانیکی سەرسورپهینهره، بهتایبەت کاتی که له روالەتدا هۆکارەکانی رزق و رۆزی له زهویدايه، مروّڤهکان هەولدهن و ماندوو دەبن ، وه بهتەمان لهو ریکهیهوه رزق و رۆزی بهدەست بینن، بهلام قورئان دەیهویت مروّڤ روو له ئاسمان بکات، له خوای گەوره داوا بکات، چونکه لهویوه رزق و رۆزی دابهش دەکریت، لهوی بهشی هەمووکهس دیاری دەکریت !!

چونكى زەوى ھەرچى تىدايە و ھەرچى لەسەرىيەتى بەلگە و نىشانەن بۇ ئە و كەسانەى كە بەھۇى ئيمان و باوەرپانەوہ دۇنيان . دلان دەگىپنەوہ بۇلاى خوا تا ھەمىشە چاوى لە رزق و رۇزى ئە و زاتە بىتت و بەتەماى فەزلى ئە و بىتت، خۇى لە چا و چنۇكى و كۆت و كۆسپەكانى زەوى رزگار بكات، ھۆكارەكان بە ھەمووشت نەزانى، نەيەلئىت ببنە كۆسپ لەنيوان خۇى و پەيوەست بوون بە سەرچاوى يەكەم و سەرەكى كە بەدەيھىنەرى ھۆكارەكانە.

بىگومان دلى ئيماندار ئەم سەرنجە وەكو خۇى دەناسىت، وە دەزانىت كە ئەمە پشتگوى خستنى ھۆكارەكان و ئاوەدان كردنەوہى زەوى نىيە، چونكى ئە و ئەركى نىشتەجى بوون و ئاوەدان كردنەوہى زەوى لە ئەستۇدايە، مەبەست ئەوہيە كە دلەبەندى نەبىت، وە لەخوای خۇى غافل نەبىت، ئاوەدان كردنەوہى زەوى فەرامۇش نەكات، با لە زەويدا چى دەتوانى لە كارى خىرو چاك ئەنجامى بدا بەلام با روخسارى روو لە ئاسمان بىتت، با سوود لە ھۆكارەكان وەربگريت، لە ھەمان كاتدا با دۇنيا بىتت كە ھۆكارەكان رزقى پى نابەخشن، چونكى رزق و رۇزى ئە و لە ئاسماندا ديارى كراوہ، ئەوہى كە خوای گەورە بەلئىنى پىداوہ ھەر بەنسىبى دەبىتت ..

ئە و كات ئيماندار دل و دەروونى لە كۆيلەيى بۇ ھۆكارەكانى زەوى رزگارى دەبىتت، بەلكو بە بالى ھۆكارەكان دەفپى بۇ مەملەكەتى ئاسمانەكان، چونكى دۇنيايە ھۆكارەكان“ بەدەيھىنەرى ھۆكارەكانى پىدەناسىنن.

ئەوسا ئىتر ھەمىشە دلى پەيوەستە بە ئاسمانەوہ، پىيەكانىشى مەحكەم و دامەزراوہ لەسەر زەويدا.

بیگومان خوای گه‌وره ده‌یه‌وی مروّقه وای بیّت، ده‌یه‌وی ئەم مروّقه که به‌شیکی له قور و خاکی زه‌وی یه و به‌شه‌که‌ی تری له و رۆحه تایبه‌ته‌یه که زاتی خوئی پییبه‌خشیوه، فه‌زل و ریژی دراوه به‌سه‌ر دروست‌کراوانی سه‌رجه‌م جیهانه‌کاندا. به‌راستی هه‌ر به ئیمانی دامه‌زراویش ئەو حاله‌ته بو مروّقه دروست ده‌بیّت و باشترین و ناسوده‌ترین دۆخی بو پیش دیّت، چونکه ئەوه ئەو حاله‌ت و بارودۆخه‌یه که خوای گه‌وره فیه‌ته‌ی ناسایی خه‌لکی له‌سه‌ر دروست کردوه، پیش ئەوه‌ی فه‌ساد و لادان و گه‌نده‌لی بیشیوینیّت ..

ئینجا دوا‌ی ئەو گه‌شته به زه‌وی و ناخی مروّقه و ناسماندا ..

خوای گه‌وره سویند به زاتی به‌رزو بلندی خوئی ده‌خوات له‌سه‌ر راستی و دروستی ئەم گوفتاره و ئەم قورئانه و ده‌فه‌رموینت:

﴿ فَوَرَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقُّ مِثْلَ مَا أَنْتُمْ نَطِقُونَ ﴿١٣﴾ ﴾

جا ئەوه‌ی که مروّقه‌کان قسه و ئاخاوتن ده‌که‌ن، موعجیزه‌یه‌که و هه‌ستی پی ده‌که‌ن، به هیچ شیوه‌یه‌که ناتوانن نکولی ئی بکه‌ن، یان گومانیان لیی هه‌بیّت و به درۆوه دژی بوه‌ستن، ئەمه‌ش ده‌بیّته به‌لگه له‌سه‌ر ئەوه‌ی که دابه‌ش کردنی رزق و رۆزی به‌ده‌شت خوای گه‌وره‌یه، ئەم قورئانه‌ش په‌یامی راست و دروستی خوای گه‌وره‌یه بو هه‌موو مروّقه‌کان له ته‌واوی سه‌ر زه‌مین و سه‌رجه‌م زه‌ماندا ..

(أصمعي) رووداویکی سه‌یر ده‌گی‌رینه‌وه و ده‌لیت : له مرگه‌وتی گه‌وره‌ی به‌سه‌ره ده‌گه‌رامه‌وه، کابرایه‌کی عه‌ره‌بم بینی کۆمه‌لی خه‌لکی که‌پیده‌چوو فه‌رمانه‌روایان بی له‌ده‌وری بوون“ که منی بینی لیی پرسیم: خه‌لکی کوینت؟ وتم : له تیره و بنه‌ماله‌ی (أصمعي) ..

کابرا وتی: له کوپوه هاتویت؟ وتم: له شوینیکه وه که فهرموده ی خوای میهره بانى تیدا ده خوینرا ..

کابرا وتی: هه ندیکم بو بخوینه .. منیش دهستم کرد به خویندنی ﴿وَالذَّارِبَاتِ ذُرًّا ۝۱﴾ هه تا گه یشتمه نایه تی ﴿وَفِي السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا تَعُدُّونَ ۝۲۲﴾ ..

کابرا وتی: ئیتر به سه .. ئینجا ههستا و وشتره که ی سه رپری و دهستی کرد به به خشینه وه ی گوشته که ی به سه ر هه ر که سدا که دههات یان ده پوی، دوا ی ئه وه شمشیر و تیر و که وه انه که ی شکاند و روی ..

کاتی که له گه ل (هارون الرشید) چووم بو حج له کاتی (طواف) دا گویم له دهنگیکی لاواز بوو بانگی کردم، ئاوپرم دایه وه، کابرای عه ره بيم بینى لاواز بووه و رهنگی زهرد هه لگه راوه، سلاوی ئی کردم و داوا ی خویندنی ئه و سوره ته ی ئی کردم که ئه وسا بووم خوینده وه، کاتی گه یشتمه نایه ته که ی ئه وسا ﴿وَفِي السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا تَعُدُّونَ ۝۲۲﴾ .. هاواری کرد و وتی: بیگومان به ئینی خوای گه وره مان به راستی به چاوی خو مان بینى، ئه ی جگه له وه فهرمایشی تر هه یه؟ منیش ئه م نایه ته ی دواترم خویند که ده فهرمویت:

﴿فَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ نَطْقُونَ ۝۲۳﴾ ..

کابرا هاواری کرد و وتی: یا سبحان الله، ئه وه کئی بپروای به خوای گه وره نه کردوه تا ناچار بئ سویند بخوات؟ بپروایان پئ نه کردوه، ناچاری سویند خواردنیان کردوه؟ سئ جار ئه مه ی وتو گیانی سپارد!!

له راستیدا ئه م به سه رهاته، گه وره یی ئه و سوینده مان بو درده خات که خوای پهروه دگار خواردویه تی به زاتی خو ی، وه به سیفه تی ئه وه ی که پهروه دگار و

خاوهنی ئاسمان و زهوی یه .. ئەمەش شکۆی ئەو شت و ئەو بابەتە دەردەخات
 که سویندی لەسەر خوراوه و خۆی حەقیقەتیکە بە بێ هیچ سویندیک .

* * *

بەشی دوهمی سورهتەکه چەند نامازەیهکی تێدایه بۆ بەسەرھاتی (ابراهیم ،
 لوط ، موسی ، هود ، صالح ، نوح) (علیهم السلام) هەموویشی پەیوەستە بە
 باسەکانی پێشەوه ، هەروەها بەو یاسایانەوه که دواتر دیت ..

﴿ هَلْ أَنْتَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِ ﴾ (٢٤) إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلِّمْ عَلَيْنَا قَالِ سَلِّمْ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾
 فَرَأَى إِلَيْكَ أَهْلِيهِ فَجَاءَ بِعَجَلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾ فَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا
 تَخَفْ وَبَشِّرْهُ بِبُحْرَانِهِمْ عَلَيْهِ ﴿٢٨﴾ فَأَقْبَلَتْ أَمْرَاتُهُ فِي صَرَفٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾ قَالُوا كَذَلِكَ
 قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾ قَالَ فَاخْطُبْكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَيْكَ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ
 ﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جِجَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿٣٣﴾ مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾ فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾
 فَاوْحَدْنَا فِيهَا عِزْرَبَتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾ ﴿﴾

(٢٤) ئەه یێغه مبهەر صلوات ، مهگەر ههوالی میوانه بهریزهکانی ئیبراهیمت پی
 نهگه یشتوو؟!

(٢٥) کاتیك چون بۆ مالهکەه ی ، بۆ سەردانی ، چونه ژورهوه و تیان : سلّو ،
 ئەویش وهلامی دانەوه و وتی : سلّو له ئیوهش ، هەرچەنده داوا ی لیبوردن
 دهکەم ، ناتاناسم؟!

(٢٦) پاشان داوا بهخیرهیانیان مۆلهتی وهرگرت و چوو به هاوکاری خیزانی
 گوێرهکەیهکی قهلهوی سهربرپی و بهشیکی جوانی لهگۆشتهکەه ی لئ سور
 کردهوه و هینای بۆ میوانهکانی ..

(۲۷) له بهر ده میاندا دایناو لیی نزیك کردنه وهو فه رموی لی کردن (ئه وانیش نه یانخوارد چونکه فریشته بوون) بویه پیی وتن: ئه وه نافه رمون؟ ئه وه ناخون؟! ئه وانیش وه لامیان نه دایه وه!!

(۲۸) ئه وسا ئیبراهیم ترسی لی نیشته ، ئه وانیش که زانیان حالی په شیوه ، وتیان: مه ترسه، ئیمه فریشتهین ، مژدهشیان دایه که له ناینده دا خوی گه وره مندالیکی زانای پی ده به خشیته .

(۲۹) هاوسه ره که ی که له ته مه ندا بوو ، گوئی له گوفتاری فریشته کان بوو ، هات و قریوه یه کی کردو به ئاسته م دای به پومه تی خویدا (وه کو ئه وه ی که نافه تان له کاتی سه رسامیدا ده یکن) و وتی: ئه ی رو!! پیره ژنیکی نه زوکی وه ک من چون مندالی ده بیته!!

(۳۰) فریشته کان وتیان: ئه وه فه رمان و بریاری په روه ردگارت ه و جی به جی ده بیته ، چونکه به راستی ئه و زاتیکی ته واو دانایه له بریارو پیشهاته کاندایه ، ته واویش زانیه به هه مو شتیکی له بونه وه ره که یدا . (هیچ شتیکی لای ئه و زاته ئه سته م و گران نیه که ئه نجامی بدات به تاییهت بو که سایه تیه کی لی برارو و دیندارو خواناسی وه کو ئیبراهیم) .

(۳۱) ئینجا که ئیبراهیم دلنیا بوو ، لیی پرسین: باشه ، ئه ی فریشته به ریزه ره وانه کراوه کان جگه له و مژده یه هیچ کاریکی گرنگی ترتان به ده سته وه یه؟!

(۳۲) فریشته کان وتیان: به لی: ئیمه ره وانه کراوین بو سه ر قه ومیکی تاوانکارو تاوانبارو به د ره وشت

(۳۳) بوئه وه ی به لایه کی گه وره یان به سه ر بینین و به رد بارانیشیان بکه ین ، به به ردی سورکراوه ، که له قور دروستکراوه

(۳۴) بەردەکانیش نیشانەدارن ، یاخود ناووس کراون بەفەرمانی پەرەردگارت ، تا بدات بە تەوقی سەری ئەو ناپوخت و بەدپەوشت و لە سنور دەرچوانەدا...
 (۳۵) ئەوسا هەرچی ئیماندار هەبوو دەرمان کردن و پرزگارمان کردن و دورمان خستنهوه لهو بەلایه‌ی که به‌سەر تاوانباراندا هیئرا .

(۳۶) جا سەیر لەوه‌دا بوو لهو شارو شاروچکه‌و ناوچه‌یه‌دا جگه له تاقه خیزانیکی پەوشت بەرز ، جگه له بنه‌ماله‌یه‌کی مسولمانی خواناس که‌سی ترمان به‌دی نه‌کرد که پاک و خواناس بیئت . (تا رزگاری بکه‌ین).

(۳۷) پاشان ئەو شوینه‌مان به شیوه‌یه‌ک کاول کرد که بیئته پەندو عیبره‌ت و ئامۆژگاری بۆ هەموو ئەو که‌سانه‌ی که له سزاو تۆله‌ی ئیمه‌ ده‌ترسن .

ئەم باسانه‌ به‌لگه‌ نه‌ویستن له میژووی په‌یامه‌کانی خوادا، نیشانه‌کانی ده‌سته‌لاتی خوای گه‌وره‌ ده‌نوینن که له زه‌وی و له خه‌لک و ناخ و دل و ده‌روونیاندا به‌رپای کردوه، ئەمانه‌ جوړه‌ به‌ئینن به‌ پشتیوانی، جوړیک له ریزن له‌لایه‌ن خوای گه‌وره‌وه بۆ پیغه‌مبه‌ران و شوینکه‌وتووانیان ..

سەرته‌تا باس له میوانه‌ ریزداره‌کانی (ابراهیم) ده‌کات .. سی فریشته له شیوه‌ی مرۆفدا چوون بۆ سەردانی ئەو پیغه‌مبه‌ره‌ ریزداره‌، بیگومان سەرجه‌م فریشته‌کان ریزدارن لای خوای گه‌وره‌، (ابراهیم) وه‌ک میوان ریزی لی‌گرتن، هەر که سلأویان کرد، وه‌لامی سلأوه‌که‌ی دانه‌وه‌وه به‌ گه‌رمی به‌خیرهاتنی کردن به‌ مه‌رجی نه‌یده‌ناسین، پاشان مۆله‌تی لی‌خواستن و دوا‌ی ماوه‌یه‌ک هاته‌وه‌ بۆلایان و له‌سەر ده‌فریکی گه‌وره‌ گوشتیکی سوره‌وه‌کراوی زۆری بۆ هیئان که به‌شی ده‌ها که‌سی ده‌کرد، چونکه‌ گویره‌که‌یه‌کی قه‌له‌وی بۆسه‌ربریبوون، کاتی که

لهبهر دهمیانا داینا و فہرموی لی کردن ، بینی دەستی بو نابەن، پیناچی ھەر هیچی لی بخون!!

(ابراھیم) کہ بینی لی ناخون ترسا، چونکہ کەسیک خوراکى خاوەن مالەکەى نەخوات، دیارە نیەتى باش نیە، یاخود ھەستى کرد کہ ھەلسوکەوتیان نامویی پیوہ دیارە، ئەوسا فریشتەکان حەقیقەتى خویان ناشکرا کردو دانیایان کردو مژدەى مندالیکی زیرەکو زانیان پيدا کہ (اسحاق) ھو لە ھاوسەرە نەزوکە بەتەمەنەکەى دەبییت ..

دیارە ھاوسەرەکەشى گویبیتی گفتوگوی فریشتەکان و (ابراھیم)بووہ، بە ھەوالەکە سەرسام بووہ و مژدەکەى لا سەیر بووہ وەکو نەریتی ژنان دەستی ماییوہ بە پومەتى خویدا وتویەتى : پیرەژنیکی نەزوک چۆن مندالی دەبی؟! .
 ئیتەر ئەوہى فەرامۆش کرد کہ ئەوانە فریشتەن و ئەم مژدەو ھەوالە دەدەن .. بۆیە فریشتەکان وتیان: ئەمە فەرمانی پەروردگاری توییە و ئەو زاتە تەواو داناو زانیە، لەراستیدا زۆر جار دابو نەریت و راھاتن لەسەر حالەتیک بوچوون و تیگەیشتنی مروّف سنوردار دەکات .. ھەر بۆیە سەرسام دەبییت کاتی کہ رووداو“ یان پیشہاتیکی جیاواز لەوہ روودەدات!!

سەرسامە لەوہى کہ چۆن روویدا؟! جاری وا ھەیە نکولی دەکات و دەلی شتی وا ناییت!!

بیرناکەنەوہ لە دەستەلاتی رەھای خوای گەورە کہ خولقینەر و داھینەری ھۆکارەکانە، ویستی خوای گەورە پەیوہست نیە بەوہى کہ بیروبوچوونی سنورداری مروّفە بچوکەکان لەسەری راھاتوون، چونکہ ئەو زاتە داھینەری ھەر شتییکە کہ بیەویت بەبی ھیچ بەرەبەست و سنوریک!!

ئینجا که (ابراهیم) حه قیقته تی میوانه کانی ناسی (ابراهیم . علیه السلام) لیئی پرسین: دهی کاری گرنگی تر چیتان به دهسته وهیه؟ و تیان : ئیمه رهوانه کراوین بو له ناوبردنی قهومیکی تاوانبارو تاوانکار، تا بهردبارانیان بکهین به بهردی تایبه تی نیشانه دارو دیاریکراو له لایه ن پهروه ردگاری تووه (ئهی محمد ﷺ) بو له سنور دهرچووان و ناپوختان..

جا ئه وه بهرده ناماده و دیاریکراوه له لایه ن خوای گه وروه بو له ناوبردنی شه پروال پیسانی قهومی (لوط) که سنوری فیتره ت و حه ق و دینیان به زاندووه، ده کری گرانیک بوویت و له ژیر شاره که یاندا ته قییته وه، چونکه ئه وه ش هه ر به ویستی خوای گه وره له کات و سات و شوینی خویدا رووده ات، ده کریت ئه و رووداوه به سه ره رشتی فریشته کان ئه نجام درابیت.. له هه مان کاتدا ئیمه حه قیقته تی فریشته و په یوه ندیان به گه ردوون و دانیشتوانیه وه نازانین چونه؟! چونکه ئیمه له هیزه گه ردوونیه جوړاوجوره کان شاره زاییمان نیه، ته نها ئه وه یه ناویان لی ده نیین ..

له بهر ئه وه رهوانیه که بروامان له ق بیته به وهی که خوای گه وره هه ندی جار، هه ندی له هیزو سه ربازانی به شیوه یه که له شیوه کان دژی خه لکانیکی بی دین و به ره لا و خوانه ناس به کار بیینی له شوینیک، یان ناوچه یه که له ناوچه کانی زه وی یه که یدا!

به مه رجی ئیمه زه خیره ی زانستیمان زور که مه .. له راستیدا چونیه که خوای گه وره به رد له ئاسمانه وه ببارینی، یا خود گرانیک به رپا بکات، هه مووی هه ر دروستکراوی خوای بالاده سته و، دروستکاری ئه وه، نهینی یه کانیشی لای خویه تی هه رکات بیه ویت به رپای ده کات و ده ری ده خات!!

ئەوسا ئیتر هەرچی ئیماندار هەبوو رزگارمان کردو هەرچەندە تاکە مالئیک و تاکە خانەوادەیک بوون، کە خانەوادەیی (لوط) پیڤه‌مبەر بوو، بەبئ ه‌اوسەرەکەیی کە باوەرپی پیی نەبوو!!

ئینجا لەناو بردنی ئەو خەلکە ناپوخته‌مان کردە بەلگە بۆ ئەو کەسانەیی کە لە سزای سەخت و بە ئیشتی ئیمە دەترسن، هەرچەندە خەلکانی بی دین و میشتک پووت دل و دەروونیان داخراوه و بیر لە نیشانه‌کانی دەستەلاتی خ‌وای گەوره ناکەن‌وه نە لە زه‌وی و نە لە خ‌ویاندا، پەندو ئامۆژگاری لە رووداوه‌کانی میژووش وەرناگرن ..

* * *

بەلگەیکە تر لە سەر دەستەلاتی خ‌وای گەوره لە بەسەر هاتی موسادا روون و ئاشکرایه و لە سەر و بەندی بەسەر هاتی پیڤه‌مبەراندا (علیهم السلام) باس دەفەر مویت :

﴿ وَفِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَى فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بُرْجَانِيَّةً وَقَالَ سَحْرًا أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذَتْهُ وَجُودُهُ فَبَدَّتَهُمْ فِي آلِيمٍ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ ﴾

(٣٨) لە بەسەر هاتی موسا پیڤه‌مبەریشدا پەندو ئامۆژگاری هەمه‌ جوړ هەیه ، کاتی کە نارمانه سەر فیرعه‌ون بە چەنده‌ها موعجیزه‌وه دەسه‌لاتیکی ئاشکرمان پی بەخشی (کە نه‌یانده‌ویرا لە ناوی به‌رن ، جگه‌ لە دارعه‌ساکه‌یی کە: هەموو جار دەبو به‌ ماریکی سامناکی گەوره ، هەر وه‌ها دەستی وه‌ک کریستال و کافوری سپی لی ده‌هات هەرکات بیویستایه) .

(۳۹) کہ چی فیرعهون پوی وەرگیپراو خزایه قوژبنهکهی خوئی و پپوای نهکردو

وتی: ئەم فرستادهیه یان جادوگره ،یان شیته !!

(۴۰) دوای سالهها هول و کوشش و ماندوبون ، فیرعهونمان لهگهل دارو

دهستهو سهربازهکانیدا گرفتاری ئاوی دهريا کردو پپچامانهوه ، له کاتیکیدا

ئهو ههتا دنیا دنیایه لومه کراوه و سهرزهنشت کراوه ، بیگومان له قیامهتیشدا

همان بهشی دهییت ، لهگهل سزای توندو به نازار .

بیگومان ئهو دهستهلاته ئاشکرایهی که خوای گهوره بهخشی به موسا کاتی

ناردی بو سهر فیرعهون بریتی بوو له بهلگهی بههیزو روون و ئاشکرا وه ئه و

سام و ههیهتهی که خوای گهوره بوی سازاندبوو ، چونکه ئهو زاته بهردهوام

رووداوهکان و ههمووشتیکی دهبیست و دهبینی، بهلام فیرعهون خوئی ترنجانه

قوژبنهکهی خویهوه و دوورهپهزیلی گرت و بهو حهقیقهته روون و ئاشکرایه

رازی نهبوو، بوئه به موسا پیغهمبهری وت :

ئهمه “ یان جادوگره یان شیته!!

ئهمهش ئهوه دهگهیهنی که موعجیزه و سهرتاسیمه نابیته هوئی هیدایهتی ئه و

دلانهی که ئامادهییان تییدا نیه بو وەرگرتنی ئیمان، وه ئه و دەم و زمانهش

خاموش ناکات که سورن لهسهر ناحهقی و سهرکهشی و نالهباری و دروو

دهلهسه ..

جا قورئان لیڕه دا دریژهی بهسهرهاتهکان باس نافهرمویت “ بهلکو یهکسهر

کوئایی به هه موشت دههینی و دهفهرمویت: ئیمهش خوئی و سهربازانیان له

دهریادا خنکان له کاتیکیدا ئه و زهلامه شایستهی هه موو جوړه لومه و

سهرزهنشتیکه به هوئی سهرکهشی و باوهر نه بوونیه وه .

شایانی باسه دهستی قودرهتی خوایی روون و ئاشکرایه له تیاچوون و له ناوبردنی خوئی و شوینکه و تووانیدا، که چۆن له ده ریادا به بی نرخی خنکان، ئەمەش به لگه یه له سه ر پشتیوانی خوای گه وره له پیغه مبه ره که ی که له توئی ئایات و به لگه کانیدا باسی ده فرمویت که له زهوی و له مروقه کان و له میژووی په یامه کان و پیغه مبه راندا روویان داوه.

* * *

ئینجا باسی به لگه یه کی تر له دهسته لاتی بی سنور و ره های خوئی ده کات له قه وم و هۆزی (عاد) دا :

﴿ وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾ مَا نَذُرُ مِنْ شَيْءٍ أَنْتَ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْتَهُ كَالرِّمِيمِ ﴿٤٢﴾ ﴾

(٤١) قه ومی (عاد) یش کاتی که پوچون له گونا هو تاوان و یاخیبوندا ، کاتی که هود پیغه مبه ر (علیه السلام) ساله ها ، ئاموژگاری کردن ، سو دی نه بوو ، خوای گه وره ره شه بایه کی ساردو سهخت و توندی بی خیری هه لکرده سه ریان ...

(٤٢) ئەو ره شه بایه ئەوه نده به هیزو توند بوو به سه ر هه رشتی که و هه ر که سی کدا برۆشتایه بی که لکی ده کردو له ناوی ده بردو وه ک شتیکی فپی دراوی لی ده کرد.

خوای گه وره ره شه باکه ی به نه زوک و بی خیر ناوبردووه، چونکه نه هه لمی ئاوی هه لگرتبوو نه هۆکاری باران بوو، وه کو به ته ما بوون، به لکو مردن و کاولکاری هی نا به سه ریاندا، هه رچی شته تیکی شکاند به سه ر یه کدا و شارو شاروچکه ی به سه ریاندا کاول کرد!!

بیگومان رهشہبا هیژیکیه له هیزهکانی ئەم گەردوونە، سەریازیکیه له سەربازانی
خوای گەورە ، هەرکات بیەوی دەینیرییت و هەلدەکات له چوارچیووی ویست و
ئیرادە ی ئەو زاتەدا بە شیوویەکیه له شیووەکان، لەکاتی دیاریکراودا، بۆ سەر
هەرگەل و هۆزو شاریکدا، جا یان ویرانی دەکات، یان ژیان و ئاوەدانی
پێدەبەخشیت ..

بیگومان لیڕەدا جیگە ی باس و رهخنە ی سادە نابیتەوہ دەربارە ی ئەو ی که
هەلکردنی با و رهشەبا بە یاسای سورشتی یه ، لیڕە و لەوی هەلدەکات بە
هۆکاری تاییبەت بە خو ی له بوونی پالەپەستۆ و نەبوونی، چونکە ئەو زاتە ی ئەو
هۆکار و یاسایانە ی بۆ داناوہ هەندی جار دەیکاتە هۆکاریک بۆ تۆلەسەندن،
لیڕە و لەوی، لەسەر بنەمای ویست و نەخشە ی خو ی ، ئەو هۆکارانەش هەر
خو ی سازاندوویەتی، ئیتر جیگە ی رهخنە و گومان و رای جیاواز نابیتەوہ!

* * *

سیههه بهلگه و باسیش دهرباره ی هۆزی (ثمود) ه :

﴿ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُم تَمَعُوا حَقِّي حِينَ ﴿٤٣﴾ فَمَتَّوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا

أَسْطَلَعُوا مِنْ قِيَامِهِمْ وَمَا كَانُوا مُنْصَرِّينَ ﴿٤٥﴾ ﴾

(٤٣) قەومی (ثمود) یش پێیان وترا که ئیوہ له ژیانیا بەهره بەرن و سود
مەندبەن تا کاتیکی دیاریکراو ...

(٤٤) کەچی ئەوانیش له بەرنامە و فەرمانی پەروردگاریان یاخی بوون ، دوا ی
چەندەها سال ئەوانیش کوتوپر یه ک بروسکە و شریخە پێچانیەوہ و چاوی ئەبلەق

کردن و مردن یه خه ی پی گرتن ، وه كه سيك كه له ترسیکی زوردا چاوی زهق ده بیته وه .. (جگه لهو بومه له رزه به هیزه ی که شاروشارو چکه یانی کاو ل کرد).
(٤٥) ئیتر نه یان توانی له جیگای خو یان راست ببنه وه ، بیگومان سه رکه وتوش نه بون .

له نایه ته کاندانا ماژه کراوه به وه ی که له نازو نیعمه ته کانی خوای گه وره به هره مند بوون تا ماوه یه ک .. ده کری ئه و ماوه یه هه موو ئه و سالانه بی که (صالح) پیغه مبه ر له ناویاندا بووه و بانگی کردوون بو به رنامه ی یه کخواناسی ، یا خود ئه و سی روزه مؤله ته بیته که دوا ی سه رپرینی وشتره که پییان درا ..
به هه رحال ئه وان به ده نگییکی سامناک و بومه له رزه یه کی به هیز له ناوبران ، دیاره که سه ربازانی خوای گه وره هه مه جوړن ، به ردبارانی قهومی (لوط) ی کرد و ژیره و ژووری کردن ، ره شه بایه کی به هیزی نارد بو سه ر قهومی (عاد) ، به ده نگییکی سامناک و زهوی له رزه قهومی (ثمود) ی له ناوبرد ، گربارانی قهومی (شعیب) ی کرد ..

قهومی نوحیسی له نیو زریان و توفاندا خنکان !!

هه ر بو یه ناماژه یه کی خیرایان له تا که نایه تی کدا پیده کات و ده فهرمویت :

﴿ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾ ﴾

(٤٦) پیشتریش قهومی (نوح) پیغه مبه ر له نیو توفان و زریان هه که دا له ناوبران ، ئه وانیش هه ر تا وانبارو خوانه ناس و لارو ویر بوون (بو یه سه ر زه ویمان لی پاک کردنه وه) .

به سه رهاتی قهومی (نوح) له زور سوره تی تری قورئاندا به دریژی باس کراوه ..

﴿ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمُهَيَّدُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾ فَرُؤُوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكَرِّمَةٌ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكَرِّمَةٌ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾ ﴾

(٤٧) ئیمه ئاسمانمان به هیزو توانای خویمان بهدی هیئاوه و بهردهوامیش فراوانی دهکین (لهم سهردهمه دا ئه و ئامارزه قورئانیه وهك حه قیقه تیکی زانستی سه لمینراوه) .

(٤٨) زهویشمان پراخستوه (بوتان و ژیانمان له سهری ئاسان کردوه) بهراستی ئه و خواجه زاتیکی کارسازو کاربهجی یه (هموو پیداو یستییه کانی ئاده میزادی زور به زیاده وه له سه ر زه ویدا دابین کردوه و زهوی خستوته خزمه تییه وه ، ده یكات به چی دیت به دهستییه وه) ...

(٤٩) له همو شتیکیش ئیمه جوتمان بهدی هیئاوه (له جیهانی ئاده میزادو گیاندارو روک و بی گیانه کاندا له هموو شتیکی ماددی و معنه ویدا) بو ئه وهی تیفکر و یاداوه ری وهر بگرن .

(٥٠) (ئهی محمد ﷺ بلی): خه لکینه به گشتی ، ئیمانداران ئیوه به تایبه تی ، به پهله و گورج و گولانه هه ولبدن بو به دهست هیئانی ره زامه ندی خوا ، بو هه رچی پهروه ردگار پیی خوش و رازی و خوشنوده ، دلنیاش بن که من له لایه ن خواوه ره وانه کراوم و بیدار که ره وه یه کی ئاشکرام تا له خهوی غه فلهت بیدارتان بکه مه وه . (تا سه ر فه رزای هه ردوو جیهان دهسته بهر بکه ن) .

(٥١) خه لکینه ره وانه هیچ کهس و هیچ شتی بکه نه هاوه ل و هاوتای خوای پهروه ردگارتان ، دلنیاش بن که من بیدار که ره وه یه کی ئاشکرام و له لایه ن خوای گه وره وه ره وانه کراوم تا له راستیه کان ئاگادارتان بکه م .

ئەم ئایەتە تانە گەر پەنە وە یە بۆ پێشانگای گەردوون که له سەرەتای سورهتە که دا به شیوازیک له شیوازە جوړا و جوړەکانی باسی دەفەر مویت تا کاریگەریی هەبیت لەسەر دلان، جاری وا هەیه لیڤه و لهوئ درپژە به باس کردنیان دەدات و ئەوزاتە مەبەستیی که هانی مرۆڤەکان بدات له ریگەیی پیغەمبەرە که یەو (ﷺ) فیرار بکەن و به پەله به دل و رۆحیان روو بکەنە خوای پەروردگار و دروستکاریان، چونکە ئەو زاتە بە دەستەلات و هیڤو توانای خوئی ئاسمانی پەر له ئەستێرە و هەسارە و کاکیشانی بی شومار رازاندۆتەو، بەردەوامیش فراوانی دەکات ئەو فراوانی یەش ئاماژە یە بۆ فراوانی رزق و رۆزی له لایەن خوای پەروردگارەو که له ئاسمانەو پریاری دابەش کردنی دراو، ئەمە ئاماژە یە بۆ سەلماندنی ئەو ی که هەمووشت بە دەست خوای گەرە یە .. پاشان ئاماژە به زهوی و ئامادە کردنی دەدات که چۆن ئەو زاتە کردو یەتی به لانکە ی ژیان و وەکو فەرش رایخستوو، هەموو شتیکی پیویستی بۆ ژیان مرۆڤ تیایدا دابین کردوو، بەراستی زاتیکی خەمخۆرو جوانکار و پێخۆشکارە بۆ ژیان.. هەر وەها خوای گەرە هەمووشتیکی لەسەر زهویدا، بە لکو له گەردووندان به جووت دروست کردوو، دیارە که هەمووشت لەسەر بنەمای جووت دروستکراو، ئەو هەش که ناوی جوتەکان به وشە ی . شت . ناوزەد دەفەر مویت ئەو هەش دەگە یە نیت که جیهانی ماددەش به شیو یە کی گشتی جووتن، ئەو هەش بە لگە یە لەسەر ئەو ی دەستەواژە که ئاماژە یە که بی گیانەکانیش وەکو گیاندارەکان لەسەر بنەمای جوت دروست کراون ..

جا کاتی بێردە که یە نوە لەم دەقە قورئانی یە ی که پێش پتر له چوار دە سەدە هاتوو و بابەتی بوونی جوت له هەموو شتیکیدا له و سەر دەمە دا نەزانراو باس

دهكات، كهواته ئیمه له بهردهم زانستیکی گهوره و فراوانداین كه لهم گهردوونهدا
زانایان پییان زانیوه!!

ههروهها بۆمان دهردهكهوئیت كه لیكۆلینهوه زانستی یه نوئیهكان بونهته
هۆكاریك بۆ ناسینی حهقیقهت، بهتایبهت كه زانراوه ئهم گهردوونه ههمووی له
ئهتۆم دروست كراوه، ئهتۆمیش بارگای یه به دووچۆر تهزوی كارهبایی كه
ناونراوه ساردو گهرم، ئهههش ههندی پهرده لادهبات لهسهر ئهوه دهقه
قورنانه!! اجا له سایه ی ئهم نامازه قورنانهدا گهشتمان پیدهكات به بۆشایی
ئاسمان و سهرزهوی و ناو زهویدا، وه به قولایی ناخی مرۆقهكاندا.. له ئاوا كهش
و ههواكهیدا بانگمان دهكات و هانمان دهدات كه به گورج و گۆلی و به پهله بهرهو
دهسته بهركردنی رهزامهندی بهدییهنهری ئاسمان و زهوی و دروستكراوان بچین،
خۆمان رزگار بكهین له ههموو ئهوه شتانهی كه رۆح سهنگین دهكهن و له پهله و
پۆی دهخن، با ئهوه زاته به زاتیکی تاك و تهها و بالادهست و دهسته لاتداری رهها
بناسین كه ئهم گهردوونهی به تاك و تهها دروست كردووه و هیچ چۆره شهريك و
هاوتاشی نیه ..

﴿ فَرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكَرِّمَةٌ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكَرِّمَةٌ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٢﴾ ﴾
(٥١) خهلكینه رهوا نیه هیچ كهس و هیچ شتیك بكهنه هاوهل و هاوتای خوی
پهروهردگارتان، دلنیش بن كه من بیداركهروهیهکی ئاشكرام و له لایهن خوی
گهروهوه رهوانه كراوم تا له راستیهكان ئاگادارتان بكهم .

(٥٢) خهلكانی پیش ئهمانیش ، ههر بهو شیوهیهی ئهمان ، ههلوئیستیان ناله بارو
خراب بووه و ههر پیغه مبهریكمان بۆ رهوانه كردبن پییان و تووه: ئههه كابرایهکی
جادو گهره ، یان شیته!!

له پراستییدا دهسته واژهی هه لاتن و په له کردن دهسته واژهی کی سهیره ، نه وه دهگه نیئت که مرؤقه به کوئت و ونجیرو شتی سهنگینی زور گیروده بووه، مرؤقی بهستووه به زهوی یهوه، نایه لئی ده رباز بی، له هه موو لایه که وه گه مارؤی داوه و نایه وی ره ها ببی ..

به تایبته خه می رزق و رؤزی و سه رگه رمی به هوکاره ناشکر اکانه وه بو به دهست هیئانی به شی خوی، هه ر بوئه خوی گه وره داوای هه لاتن و په له کردن و راکردن دهکات بؤلای نه و زاته خوی دهکات، داوای خوده رباز کردن له کوئت و زنجیره کان دهکات ، نه م ناگاداریه شی له لایه ن پیغه مبه ره وه (ﷺ) پیپراگه یاندوون که نه و له و بواره دا بیدار که ره وه یه وکی ناشکرایه

* * *

﴿كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ﴿٥٢﴾ أَتَأْتُوا صَوَابَهُمْ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَآغُونَ ﴿٥٣﴾﴾
 ﴿٥٤﴾ وَقَدْ كَرَّرْنَا وَذَكَرْنَا فَأِنَّ الدُّكْرَى نَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾﴾

(٥٢) خه لکانی پیش نه مانیش ، هه ر به و شیوه یه ی نه مان ، هه لو یستیان ناله بارو خراب بووه هه ر پیغه مبه ری کمان بو ره وانه کردین پییان وتووه: نه مه کابرایه کی جادو گه ره ، یان شیته !!

(٥٣) سهیره ، ده لئی نه وان و نه مان به گوئی یه کدا خویندویانه و پراسپارده یان بو یه کتر دابه زاندووه ، نه خیر (نه مانه ناخیان ناپوخته) به لکو هه ر خو یان قه ومیکی سته مکارن وه کو نه وانه ی پیشوو.

(۵۴) ئەى محمد (ﷺ) تۆ گوييان مەدەرى ، بايەخ بە قسەو قسەلۆك و ھەلۆيستیان مەدە ، چونكە تۆ لەسەر ياخی بونی ئەوان سەر زەنشت كراو و لۆمەكراو نابیت .

(۵۵) تۆ بەردەوام ئامۆزگاریان بكە و راستیەكانیان بۆ پون بكەرەو ، چونكە ھەمیشە و بەراشكاوی ، ئامۆزگاری و یادخستنهو سود بە ئیمانداران دەگەيەنیت .^(۱)

دیارە ئەو خەلكە يەك ھەلۆيستی و يەك سروشتی ناباش و ناقولایان ھەيە بەرانبەر بە پیغەمبەران، دەروون نەخۆش و گیلەكان بە يەك شیواز پیشوازی لەو كەسایەتی يە دلسۆزو ریژدارانە دەكەن، ئەوانیش وەكو موشریكەكانی مەككە وتویانە جادوگەرە !! شیتە !!

دەلیی بە دریژایی زەمان بە گویی یەكدیدا خویندوویانە .. تا بەردەوام دژایەتی حەق بكەن، ھەر بۆیە پیغەمبەر(ﷺ) رادەسپیڤی كە گوی بە قسەو گوفتاری نالەباری ئەوانە نەدات، وە ئەو لۆمەو گلەیی ئی ناكریت لەسەر گومرایی و سەرگەردانیی ئەوان، ئەو كەمتەرخەمی نەكردوو لە ھەولەكانی بۆ ھیدایەتیان، كاری ئەو زاتە یادخستنهو یە، دەبییت بەردەوام بییت لەسەری ھەرچەندە

(۱) كاتی ئایەتی ۵۴ نازل بوو كە دەفەرمویت: ئەى محمد (ﷺ) تۆ پشتگوڤیان بخەو وازیان لی بیئە ، چونكە تۆ لەسەر ئەو حالەتە لۆمەناكرییت و رەخنەت لیناگیریت. ھەندئ لە ھاوہلان وتیان: نازلبوونی ئەو ئایەتە غەمباری كردین ووتمان فەرمان دراو بە پیغەمبەر كە وازمان لیبیئیت ، ئیتر ئەوہبوو ئایەتی ۵۵ نازل بوو ، (وذكر فإن الذكرى تنفع المؤمنين) ئیماندارانی خوشنوود كرد.

دژایهتی بکریت و باوه‌ری پی نه‌کریت .. بیگومان بیرخستن‌هوه و یادخستن‌هوه سودی هه‌یه بو باوه‌رداران، به‌لام بی سووده بو دل‌پرش و دل‌به‌رده‌کان . له‌راستیدا بیرخستن‌هوه ئه‌رکی سه‌رشانی پیغه‌مبه‌رانه، هیدایه‌ت و گوم‌رایی له ئه‌رک و کاری ئه‌وان به‌ده‌ره، ئه‌و شتانه به‌ده‌ست خوی گه‌وره‌یه ، ئه‌و زاته‌ی که مروّقه‌کانی بو تاقیکردنه‌وه به‌دی هیناوه و - سه‌رپشکی کردوون و نازادی پی به‌خشیوون -

* * *

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ ﴿٥٧﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾ ﴾

(٥٦) له راستیدا من ئاده‌میزادو جنوکه‌م ته‌نها بو په‌رستنی خوّم دروستکردووه (ئه‌گه‌ر ئه‌م دوو ده‌سته‌یه خواناس بن ، هه‌موو چالاکیه‌کانی ژیانیان ده‌چیته چوار چیوه‌ی عیباده‌ت و خواپه‌رستی یه‌وه)

(٥٧) خو من نه‌ پزق و پوزیم له‌وان ده‌ویت، نه‌خواردن و خواردنه‌وه، چونکه من پیویستم به‌هیچکام له‌وانه‌نیه ...

(٥٨) چونکه له‌راستیدا هه‌ر خوی گه‌وره‌ خوی پوزی به‌خش و پوزی ده‌ره ، گه‌نجینه‌ی پزق و پوزی فراوان و بی سنوره ، له‌هه‌مان کاتدا خاوه‌نی هیزو ده‌سه‌لاتی بته‌وو توکمه‌یه .

ئه‌م به‌شه‌ی کو‌تایی سوره‌ته‌که‌ بابه‌تی هه‌لاتن بۆلای خوی گه‌وره‌و په‌له‌کردن بو ده‌سته‌به‌ر کردنی ره‌زامه‌ندی ئه‌وزاته‌ روون ده‌کاته‌وه، داوای خو‌پزگارکردن له

کۆت و زنجیرهکانی دنیا دهکات، بۆ ئهوهی ئهوه ئهرکهی که بۆی دروست کراوین
ئهنجامی بدهین..

لهپراستیدا ئهوه ئایهته کورتانه ، حهقیقهتیکی زۆر گهوره و فراوانیان لهخۆ
گرتووه، له ههموو حهقیقهتهکان گهورهتره و ژيانی مرۆقهکان له دنیا دا بهوه نهبی
راست و ریک نابیت که دهبی جوان تیبگهن له مهبهستی بوونیان و دلنیاش بن
لیی، وهکو تاک و وهکو کۆمهلیش، بهکو سههرجهم ژيانی مرۆقایهتی له ههموو
سهردهمهکاندا بهسراوه به واتا و چۆنیهتی خواپهرستی یهوه. لهپراستیدا ئهوه
ئایهته واتای زۆرو ههمه جور له خۆ دهگریت، ههموویشی لهژیر دروشمی
عیبادهت و خواپهرستیدا جیگهی دهبیتهوه و دهبیته بهردی بناغه بۆ ههموو
ژیان!!

یهکهم حهقیقیقهت ئهوه دهگهیهنیت که مهبهستیکی دیاریکراو هیه له بوونی
دهستهی جنۆکه و ئادهمیزادا .. ئهوهی که به ئهرکی سههرشانی خۆی ههستی،
ئهوه ئیتر ئامانجی له دروستبوونی خۆی پیکاره!! بهلام ئهوهی کهمتهرخهمی
بکات ئهوه ئامانجی له بوونی خۆی ئی شیواوه!! وهکو ئهوه وایه که هیچ ئهرک و
کاریکی لهسهر شان نهبی، ژيانی بی ئامانج و مهبهسته، هیچ ناوهروکیکی نیه ،
چونکه له بازنهی ئامانج و مهبهسته له بوونی ترازاو، سههرگردان و گومراو
سهر ئی شیواوه..

چونکه ههر ئهوه ئهرکه، ئهرکی خواپهرستی دهستهی جنۆکه و ئادهمیزاد
دهبهستی به سههرچاوهی بوونیان، چونکه شتیکی حاشا ههلهنگره، دهبی خودا

هه بیټ و عهبدو بهندهش هه بیټ، پهروهردگار یك هه بیټ بهندهكه ی بیپه رستی،
خوایهك هه بیټ شایسته ی په رستن بیټ..

ئهوسا ژیان ی بهنده لهسه ر ئه و بناغه یه ریكویك ده بیټ، لیپروه دهردهكه ویټ كه
عیبادهت و خوایه رستی واتایهك ی فراوانتری هه یه له وه ی كه تنها دروشم و
سروتهكان ئه نجام بدرین..

جنوکه و ئاده میزادیش هه موو ژیانیان به ئه نجامدانی سروتهكان نابهنه سهر ،
خوای گه ورهش داوای ئه وه ی ئی نه کردوون ، به لكو داوای ئاوه دانکردنه وه ی
زهوی ئی کردوون كه به شی زوری ژیانیان ده بات، رهنغه ئیمه نه زانین جنوکه
خه ریکی چین ، به لام ئه و ئه ركانه ده زانین كه له مروقه داواکراوه له بواری
ئاوه دانکردنه وه ی زهوی و به رپاکردنی پیشه سازی هه مه جوړو گرنگیدان به
بواری کشتوکال و گه پان له زه ویداو سوود وهرگرتن له سامانه کانی سه رزهوی
و ناو زهوی، وه به کارهینانی وزه جوړاو جوړه کان ... تا سه رهنجام ئه وه ی
خوای گه وره ده یه ویټ لهسه ر دهستی مروقه کاندان ئه نجام بدریټ و ژیان به ره و
پیش بچیټ، به لام له ژیر سایه ی شه ریعته ی خوادا، گه ر وانه بیټ مروقایه تی
حه ساوه نابیټ و هه ردهم له نه هامه تیدا ژیان ده باته سهر.

کهواته عیبادهت و خوایه رستی بواریکی زور فراوانتری هه یه له ئه نجامدانی
سروتهکان زور گشتگیر تره له ئه نجامدانی تنها سروتهکان، له چوارچیوه ی
یاسا گه ردوونی یه گشتی یه کاندان.

ئهوسا دهردهكه ویټ كه مه به ست له عیبادهت و بوونی ئاده میزاد لهسه ر زه ویدا
چی یه، دهریش ده كه ویټ دهسته به رکردنی ره زامه ندی خوای گه وره به وه ده بیټ
كه هه موو کارو کرده وه و چالاکیه کان له چوارچیوه ی ره زامه ندی خوادا بیټ، وه

نىشتەجى كىردنى مروؤق لە زەويدا بۆ ھەموو ئەو مەبەستانەيە ۋە خواپەرستى لە دوو بوارى سەرەكىدا خۇى دەنويىنى:

يەكەم: برىتى يە لە چەسپاندنى واتاى بەندايەتى بۆ خواى گەورە لە ناخ و دل و دەرووندا.. بە واتاى ئەوھى كە لە ھەست و نەستى مروؤقدا ئەم حەقىقەتە مەھكەم و بتەو و دارپۇژراو بىت.. كە خوا ھەيە و بەندەش ھەيە، خوايەك ھەيە دەبىت بىپەرستىت، بەندەيەكەش ھەيە دەبى خواپەرست بىت، لەم بىروباۋەرە رەسەنە بەدەر شتىكى تىر نىيە، ھەر ئەو حالەتەش نىرخ و بايەخى ھەيە ، ئەم بونەۋەرە جگە لە خوايەكى تاك و تەنھا“ دروستكارىكى تىر نىيە، جگە لە پەرۋەردگارىكى تاك خاۋەنىكى نىيە، ھەموانىش بىانەۋى يا نەيانەۋىت بەندەى ئەو زاتەن .

دوھەم : ھەۋلدان بۆ دەستەبەر كىردنى رەزامەندى خواى گەورە لە ھەموو ھەلسو كەوت و بىر كىردنەۋە و ھەۋلدانىكىدا بە شىۋازىكى دلسۇزانە و لىپراۋانە، تا واى لى دىت لە ھەموو چالاكىەكدا مەبەست دەستەبەر كىردنى رەزامەندى خواى گەورە بىت..

ئا بەو شىۋەيە واتاى بەندايەتى پىيادە دەكرىت، كارو كىردەۋەكانمان ۋەكو سىرۋتەكان دەبىتە خواپەرستى، خواپەرستى و سىرۋتەكانىش دەبنە پالنىر بۆ ئاۋەدان كىردنەۋەى زەۋى، بۆ خەبات كىردن، بۆ خۇگىرى لە بەرانبەر پىشھاتەكانەۋە، ۋە رازى بوون بە ھەر پىشھات و رووداۋىك ، بە شىۋەيە ھەموو ژيان، ھەموو دنيا دەبىتە پەرستگا ۋ ئەو مەبەستەى كە خواى گەورە جنۇكەو ئادەمىزادى بۆ دروست كىردۋە دىتە دى ، كە ھەموۋى برىتى يە لە ملكەچى بۆ

ياسا و بەرنامە گىشتى يەكان كە ھەر ھەمووى واتاى پەرسىتى خىواى گەورە و ئىنا دەكات ..

ئەو كاتە مەروۇق لەسەر زەويدا ژيان دەباتە سەر، ھەست دەكات بە ئەنجامدانى ئەركىك ھەلدەستى كە لەلایەن خىواى بالادەستەوہ پىئى سپىردراوہ، لەماوہى ژيانى دنياشيدا دەتوانى رۆلىكى ئەرىنى ببىنى و بەمەش ملكەچىيى خوى بۇ پەرورەدگارى خوى دەسەلمىنى، ھەموو ئامانجى دەبىتتە فەرمانبەردارىيى بۇ ئەو زاتە، ھەر لە دنياىدا پاداشتىكى دەست دەكەوئىت بەوہى كە دئئارامو دئئىايەو لە بارودۇخ و كارەكانى رازى يە، ھەست بەوہ دەكات كە خىواى گەورەش لىئى رازى و خۇشەنوودەو بەردەوام چاودىرى دەكات و لە قىيامەتداو لەو جىھاندا پاداشت و نازو نىعمەتى گەورەو رىزى تايبەتى لى دەگىرىت.

ئەو كاتە ئىتر ئىماندار بە گورج و گولى و بەپەلەو بە دل و بە گىان پروودەكاتە خىواى گەورەو ئەوپەرى ھەول و كۇشش دەدات تا خىواى گەورە لە خوى رازى بكات، ھەول دەدات خوى لە كۆت و زنجىرەكانى دنيا، لەكۆسپ و لەمپەرەكان رزگار بكات، بە دلگەرمى ھەول دەدات رەزامەندى خىواى گەورە دەستەبەر بكات، وە بەندەيەكى چاك و پاك و بۇخوا صولحاو بىت، ئەركى سەرشانى خوى ئەنجام بدات، ئەندامىكى كارىگەر بىت و نىشتە جىيەكى سەلار و كارا بىت، لە ھەمان كاتدا ھەول دەدات دئبەندى بە دنياوہ نەبىت و بەرھەمەكانى تەنھا بۇ خوى قورخ نەكات و بەشويئ ئارەزووى ناپەسەندى خويىدا وئىل نەبىت، ھەول بەدات بۇ چركەساتىك پەرورەدگارى نازىزى فەرماؤش نەكات.

دهبی ئه وه بزانی که نرخى کارو چالاکیه کانی به پالنه ره کانیه تی له ناخ و دل و دروونیدا، نهک به دهره نجامه کانی، گرنگ ئه وه یه له چوارچیوهی شهرعی خوادا بی، چونکه پاداشت له سهر دهره نجام نیه، به لکو حساب بو نیهت و مه به ست ده کریت، چونکه دهره نجام به ده ست ئه و نیه و کاری ئه ویش نیه، به لکو قه دهر و نه خشه ی خوی گه وره یه و ئه ویش له و چوارچیوه یه دا کار ده کات ..

شایانی باسه ههرکات مروقتوانی له دل به ندیی به دهره نجامه کانه وه خوئی رزگار بکات و هه ست بکات که به ئه رکی سه رشانی خوئی هه ستاوه و پاداشتی لای په روه ردارگار مسوگه ره، ئه وه ئیتر براوه یه و خویاری بی به پاداشتی خوئی شاد ده بی، ئه وکات ئیتر له سهر دنیا یه کی ته مه ن کو تا شه پرو کئی به رکی ناکات، ته ماع ناکاته ئه و شتانه ی که مافی ئه و نیه ، هه ولده دات که به ندایه تی خوئی بو خوی گه وره بسه لمینی، نهک په لاماری دنیا بدات و هه ولده دات زورترین به ش به ناحق و ناره واه بو خوئی بیچریت.

له پراستیدا قورئان هه ولده دات که ئه و هه ست و نهسته له ناخی مروقی باوه رداردا گه شه پیبدات، تا خه می رزق و رۆزی نه خوات و خوئی له رشدی و ره زیلی دهر باز بکات، چونکه رزق و رۆزییه که ی مسوگه ره، خوی گه وره بریاری له سهر داوه، چونکه ئه و زاته هیه شتیکی ناوی بو خوئی، به لکو خوئی رزق و رۆزی بو مروقت و سه رجه م زینده وهران دابین ده کات هه روه کو به لینی داوه ..

ئه وکاته مروقت چاوچنووک و ده ست نوقاو نابیت، به لکو به رده وام له خه می دهسته بهر کردنی ره زامه ندیی خوی گه وره دا بیت، له و پیئاوه شدا ئه و په ری

وزهو توانای خوئی بهکار دینئی و زوریش ئاسورده و دلخوشه به ههول و خهبات و کارهکانی..

جا نهگهر ئه مپو مروقاویهتی ههست بهو کامه رانیه نهکات، ئه وه هوی ئه وهیه که لهو کهش و هه وایه دا نه ژیاوه و بوی نه ژیاوه و چیژی لی نه بردووه، وهکو نه وهی یه کهم که له سایه ی قورئاندا، له سایه ی ئه و بهرنامه پیروزو گه وره یه دا بوی ژیا . جا کاتی که مروقا چاو ده بریتته ئه و ئاسویه و ههول دهدات به ندایه تی خوئی بنوینئی و بهرده وام بی له سه ری، ئه وکاته هه رگیز هۆکاری نزم و ناپوخت به کارناهیئی بو مه بهستیکی گه وره و پیروز.. با مه بهسته کهش سه رخستنی ئاینی خوای گه وره و بهرنامه پیروزه که ی بیئت، چونکه هۆکاری ناپوخت واتا و مه بهستی خواپه رستی پاک و بیگهر د ویران دهکات .. چونکه ئیماندار هه وله کانی بو دهسته بهر کردنی مه بهست و ئاواته کانی خوئی نیه، چونکه ئه رکه کان به کار دینئی بو بهرجهسته کردنی واتای به ندایه تی.. ئاوات و ئامانجه کان ده سپیری به خوای گه وره که ئه ویش به ویستی خوئی ئالوگور دهکات له زهوی یه که یدا و نه خشه ده کیشتی بو سه رخستنی ئاینه که ی..

ئه وکاته ئیماندار ی خواناس له هه ر بارو دوخیکدا بی” ویزدان ی ئاسووده یه، دل و دهروونی ئارامه، ئه گهر ده ره نجامی هه وله کانی بیینی یان نا ..

ئه وهی ئه م نه خشه ی بو کیشاوه سه ری گرت، یان پیچه وانه که ی پیشهات، گرنه گ ئه وهیه ئه م چی توانیوه ئه نجامی داوه، چونکه دلنیا یه ئه م به نده ی خوایه و له و سنوره ناترازی، چونکه چاک ده زانی خوای په روه ردا گار هه یه و بوی نیه ره خنه و

پیشنیاری بۆ بکات، به‌لکو به دل و به کول لیبی ده‌پارپیتته‌وه که کاره‌کانی و کاری
 موسلمانان ته‌نانه‌ت چاوتروکانیک و له‌وه‌ش که‌متر نه‌داته ده‌ست خویان..
 هه‌روه‌ک پی‌نجه‌مبه‌ر(ﷺ) زورجار ئه‌و نزایه‌ی فه‌رموو‌ه : (اللَّهُمَّ لَا تَكُنِّي إِلَى نَفْسِي
 طَرْفَةَ عَيْنٍ، أَوْ أَقْلُ مِنْ ذَلِكَ)

له‌به‌ر ئه‌وه‌ توانیویه‌تی خوای گه‌وره له خوی رازی بکات و ئه‌ویش له خوای
 گه‌وره رازی بی‌ت ، دواتر خوای گه‌وره‌ش به‌ره‌که‌تی خسته په‌یامه‌که‌یه‌وه، ئه‌و
 هه‌موو ئه‌ندام و لایه‌نگه‌ری له سه‌ر زه‌ویدا به‌ دریزایی زه‌مان و پانتایی زه‌مین بۆ
 دروست بوو.

ئا به‌و شی‌وه‌یه هه‌ندی‌ک له گه‌وره‌یی ئه‌م په‌یامه له تووی ئایه‌تیکی کورتدا که
 ده‌فه‌رمویت: ﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥١﴾ به‌رجه‌سته ده‌بی‌ت..
 به‌راستی گه‌ر واتای عبودیه‌ت و به‌ندایه‌تی ئا به‌و شی‌وه‌یه پیا‌ده بکری‌ت، ژیان له
 هه‌موو بواره‌کاندا گۆرانی ئه‌ری‌نی زۆری به‌سه‌ردا دی‌ت و مرو‌قیه‌تی له ژیا‌نی
 دنیا‌یدا پیش هاتنی قیامه‌ت ئاسوده ده‌بی‌ت..

* * *

جا له روانگه‌ی ئه‌و راستی یه گه‌وره و گرنگه‌وه له دوو ئایه‌تی کۆتاییدا ، خوای
 گه‌وره هه‌ره‌شه له سه‌مه‌کارو بی دینه‌کان ده‌کات، به‌تایبه‌ت ئه‌وانه‌ی که باکیان
 له هه‌ره‌شه‌کانی نیه، یاخود باوه‌ریان پی‌ی نیه :

﴿ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِّثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَمِعُونَ ﴿٥٩﴾ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِينَ
 يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾ ﴾

(۵۹) له راستیدا بۆ ئەوانەى كەستەمیان كردهو ستم دەكەن سزای زۆر سەختمان ئامادە كردهو هەرەك چۆن بۆ هاوہل و هاویرەكانیان ئامادە كراوہ ، دەبا ئیتر پەلەم ئى ئەكەن (نەئین: كەى؟ كوا؟ چونكە زۆرى پى ناچىت داوینگیریان دەبیت) .

(۶۰) ئەو كاتە ئیتر وا دەیلاو ئاھو نالە بۆ ئەو كەسانەى كە ریبازى كوفرو خوا نەناسیان گرتەبەر لەو پۆژەى كە هەرەشەیان لىكراوہو زۆر ناخايەنىت يەخەیان پى دەگریت . (چونكە كاتى قیامەت بەرپا دەبیت و وادەزانن ساتىك ، یان روژىك كەوتۆتە نىوان دنیاو قیامەت!!) .

﴿ رَبَّنَا إِنَّا مِن لَّدُنكَ رَحِمَةً وَهِيَ لَنَا مِن أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿۱۰﴾ ﴾

﴿ الكهف ﴾

پەروردگارە ئەلایەن خۆتەوہ پەحمەت و مېھرەبانى تايبە تمان پى ببەخشەو ئە سۆزى خۆت بەھرەورمان بکەو رىگەى رزگارى و سەرفرازىمان بۆ بسازىنە ئەم کارەماندا .

